

Rysslands informations- påverkan i Afrika

Opportunistisk, strategisk och mångfacetterad

Anna Ida Rock

Rysslands informationspåverkan i Afrika

opportunistisk, strategisk och mångfacetterad

Anna Ida Rock

Titel	Rysslands informationspåverkan i Afrika opportunistisk, strategisk och mångfacetterad
Title	Russia's Information Influence in Africa: Opportunistic, Strategic and Multifaceted
Rapportnummer	FOI-R--5873--SE
Månad	Februari
År	2026
Antal sidor	54
ISSN	1650-1942
Kund	Försvarsdepartementet
Forskningsområde	8. Säkerhetspolitik
Projektnummer	A12605
Godkänd av	Daniel Faria
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Omslagsbild: Foto: Olympia De Maismont/AFP/TT

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett annat sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

Sammanfattning

DENNA RAPPORT ANALYSERAR DET pro-ryska informationsekosystemet i Afrika. Studien visar att rysk informationspåverkan i Afrika är strategisk och långsiktig samtidigt som den är opportunistisk och formbar. Påverkansarbetet är nära kopplat till Kremls bredare utrikespolitiska agenda och bygger på långvariga investeringar för att forma narrativ och institutioner. Samtidigt anpassas budskap och metoder snabbt till lokala konflikter, geopolitiska händelser, regionala maktförskjutningar och opinioner.

Den ryska informationsstrategin i Afrika är mångfacetterad och omfattar både öppna och dolda former av påverkan. Ett brett spektrum av aktörer, däribland statliga företrädare, statskontrollerade och statssponsrade medier, kulturinstitutioner, den rysk-ortodoxa kyrkan samt lokala medieaktörer och influerare samverkar med aktörer som verkar i det fördolda för att, genom ett stort antal kanaler och metoder, sprida och normalisera narrativ som ligger i linje med ryska intressen.

Rapporten diskuterar även konsekvenserna för Europa och europeiska beslutsfattare. Rysslands informationspåverkan i Afrika utgör en risk för europeiska intressen genom att påverka relationer till afrikanska regeringar och befolkningar, bidra till regional instabilitet och stärka auktoritära tendenser. Afrikanska länder riskerar även att användas av Ryssland som en testmiljö för nya påverkansmetoder samt som kanaler genom vilken narrativ kan spridas vidare till andra informationsmiljöer, inklusive den europeiska.

Nyckelord: Ryssland, Afrika, informationspåverkan, desinformation, propaganda, pro-ryska, Sahel, EU, anti-västlig, Wagnergruppen, Afrikakåren, African Initiative, Rossotrudnichestvo, Russkij Mir, Sputnik, RT, rysk-ortodoxa kyrkan.

Summary

THIS REPORT ANALYSES THE pro-Russian information ecosystem in Africa. The study shows that Russian information influence in Africa is strategic and long-term at the same time that it is opportunistic and malleable. The influence operations are closely linked to the Kremlin's broader foreign policy agenda and builds on long-term investments to shape narratives and institutions. At the same time, messages and methods are aptly adapted to local conflicts, geopolitical events, regional power shifts and public opinion.

The Russian information strategy in Africa is multifaceted and includes both open and covert forms of influence. A wide range of actors, including state representatives, state-controlled and state-sponsored media, cultural institutions, the Russian Orthodox Church, as well as local media actors and influencers interact with covert actors to disseminate and normalize narratives that align with Russian interests through a broad array of channels and methods.

Russia's information influence in Africa poses a risk to European interests by influencing relations with African governments and populations, contributing to regional instability and strengthening authoritarian tendencies. African countries also risk being used by Russia as a testing ground for new influence methods and as channels through which narratives can be further disseminated to other information environments, including the European one.

Keywords: Russia, Africa, information influence, disinformation, propaganda, Sahel, EU, anti-Western, Wagner Group, Africa Corps, Rossotrudnichestvo, Russkiy Mir, Sputnik, RT, Russian Orthodox Church.

Förord

FOI:S AFRIKAGRUPP HAR I tidigare publikationer analyserat externa aktörers militära, ekonomiska och politiska närvaro på den afrikanska kontinenten, däribland Rysslands växande engagemang. Denna rapport bygger vidare på detta arbete och syftar till att fördjupa förståelsen för Rysslands informationspåverkan i Afrika.

Behovet av en fördjupad analys har blivit allt tydligare mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen under senare år. Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 har informationspåverkan blivit ett än mer centralt verktyg i Kremls utrikes- och säkerhetspolitiska strategi. Ryssland bedriver idag ett intensivt arbete för att påverka opinioner och beslutsfattare i Afrika, i syfte att främja egna intressen och försvaga europeiska staters relationer till afrikanska motparter.

Rapporten har tagits fram inom ramen för FOI:s egeninitierade forskning. Arbetet har därutöver möjliggjorts genom samverkan och stöd från FOI:s Afrikaprojekt samt Rysslands- och Eurasienprojekt.

Författaren vill rikta ett särskilt tack till Pär Gustafsson Kurki för hans granskning av texten som helhet samt för hans insiktsfulla kommentarer om den rysk-ortodoxa kyrkan. Tack riktas också till Gabriella Körling, Aron Lund, Ola Svenonius, Olivier Milland, Jonas Kjellén, Johan Engvall, Carina Gunnarson, Elin Hellquist och Sofiya-Yaryna Voytiv för värdefulla kommentarer under arbetet med denna rapport, till Patric Karlsson som har gjort kartorna och till Karin Blext för den grafiska utformningen av rapporten.

Stockholm, 22 januari 2026

Förkortningar

AES	Alliansen för Sahelstaterna (fr. <i>Alliance des États du Sabel</i>)
AI	Artificiell intelligens
Afric	Föreningen för fri forskning och internationellt samarbete (eng. <i>Association for Free Research and International Cooperation</i>)
Brics	Samarbetsgrupp bestående av Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika
CFA-franc	Den afrikanska finansiella gemenskapens franc samt francen för finansiellt samarbete i Centralafrika (fr. <i>Franc de la Communauté financière africaine / Franc de la Coopération financière en Afrique centrale</i>)
Ecowas	Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap (eng. <i>Economic Community of West African States</i>)
EMNR	Tillsammans hand i hand Niger-Ryssland (fr. <i>Ensemble main dans la main Niger-Russie</i>)
EU	Europeiska unionen
FN	Förenta Nationerna
FSB	Ryska federationens federala säkerhetstjänst (ry. <i>Federalnaja sluzjba bezopasnosti</i>)
GRU	Ryska federationens militära underrättelsetjänst (ry. <i>Glavnoje razvedyvatelnoje upravlenije</i>)
IRA	Internetforskningsbyrån (eng. <i>Internet Research Agency</i>)
Minusca	FN:s multidimensionella integrerade stabiliseringsuppdrag i Centralafrikanska republiken (fr. <i>Mission des Nations Unies pour la stabilisation multidimensionnelle intégrée en République centrafricaine</i>)
NGO	Icke-statliga organisationer (eng. <i>non-governmental organisation</i>)
ROK	Rysk-ortodoxa kyrkan
SVR	Ryska federationens utrikesunderrättelsetjänst (ry. <i>Sluzjba vnesnej razvedki</i>)
TASS	Rysk statlig nyhetsbyrå (ursprungligen Sovjetunionens telegrafbyrå)
USA	Amerikas förenta stater (eng. <i>United States of America</i>)
USAID	USA:s myndighet för internationellt utvecklingssamarbete (eng. <i>United States Agency for International Development</i>)

Innehåll

1. Inledning	9
1.1 Avgränsningar, metod och material	10
1.2 Centrala begrepp	10
1.3 Disposition	10
2. Rysslands strategiska intressen i Afrika	13
2.1 Överlappande politiska, ekonomiska och militära mål	13
2.2 Centrala relationer och säkerhetsrelaterad närvaro	14
2.3 Övergripande teman i rysk informationspåverkan	16
2.4 Anti-västliga, pro-ryska narrativ	16
2.5 Legitimering av pro-ryska aktörer och auktoritära system	17
3. Officiella aktörer och kanaler	19
3.1 Diplomatiska, militära och andra statliga aktörer	19
3.2 Rossotrudnichestvo och Russkij Mir-stiftelsen	20
3.3 Rysk-ortodoxa kyrkan: Moskvapatriarkatet	21
3.4 Statskontrollerade medier	22
4. Frontprojekt och sken-NGO:er	25
4.1 Frontprojekt: African Initiative	25
4.2 Sken-NGO:er	26
5. Påverkansentreprenörer och lokala mellanhänder	27
5.1 Påverkansentreprenörer	27
5.2 Lokala mellanhänder och uppbyggnad av lokal förmåga	28
6. Informationspåverkan i det öppna	31
6.1 Pressresor, seminarier och utbildning av journalister och influerare	31
6.2 Dokumentärer och populärkultur	32
6.3 Fysiska evenemang	33

7. Informationspåverkan i det fördolda	35
7.1 Prigozjins påverkansindustriella komplex	35
7.2 Portal Kombat och Storm-1516	36
7.3 Manipulation av AI och språkmodeller	36
7.4 Avatarer och influerardriven trafikmanipulation	37
8. Diskussion	39
8.1 Sårbarhet, motståndskraft och den afrikanska informationsmiljön.....	39
8.2 Vad går att säga om genomslaget för rysk informationspåverkan i Afrika?.....	41
8.3 Implikationer för Europa	42
8.4 Ett betydande forskningsbehov.....	43
9. Slutsatser	45
Figurer	
Figur 1 Centrala teman i rysk informationspåverkan i Afrika.....	17
Figur 2 Centrala aktörer i det statliga och pro-ryska informationsekoystemet i Afrika.....	45
Kartor	
Karta 1 Ryska ambassader samt närvaro av Wagnergruppen/Afrikakåren i Afrika 2017-2026.....	15
Karta 2 Ryska desinformationskampanjer 2022-2024 och exempel på ryska statliga och statsnära aktörers utbredning.....	21
Tabeller	
Tabell 1 Motståndskraftsindex, Västafrika 2022.....	40

1. Inledning

UNDER 2020-TALET HAR RYSK informationspåverkan i Afrika gått från att ses som perifer till att allt oftare lyftas av beslutsfattare och medier som en central del av Rysslands bredare hybridkrigföring mot Europa och västvärlden. Militärkupperna i Sahelländerna Mali (2020, 2021), Burkina Faso (2022) och Niger (2023) byggde visserligen på genuint lokalt missnöje, men omgavs samtidigt av en våg av pro-rysk och anti-västlig propaganda.¹ De nya militärjuntorna bröt snabbt de långvariga ekonomiska och militära banden med Frankrike och andra västländer. När franska och andra internationella styrkor lämnat, och länderna i varierande grad istället började förlita sig på ryskt säkerhetssamarbete blev det tydligt att Ryssland successivt etablerat sig som en ledande aktör i regionen – ett område som utgör en central del av både Europas och Natos strategiskt viktiga södra närområde.

Det står nu klart att Rysslands maktkamp med västländer och Nato inte utspelar sig enbart i Europa, utan att Afrika blir en allt viktigare arena både för att säkra stöd för Rysslands positioner och för att försvaga motparterna. Sedan den fullskaliga invasionen av Ukraina inleddes i februari 2022 har Ryssland tydligt intensifierat sin närvaro i den afrikanska informationsfären. Detta inkluderar ökad medienärvaro, mer offensiv påverkan av narrativ och desinformationskampanjer i ”industriell” skala.² Av de 189 sådana kampanjer som registrerats av amerikanska Africa Center for Strategic Studies mellan 2022 och 2024 kan nästan 40 procent kopplas till Ryssland. Västafrika var den mest utsatta regionen, men kampanjer riktades mot hela Afrika, inklusive ett stort antal gränsöverskridande operationer.³

Utöver att undergräva europeiskt inflytande i Afrika och säkra strategiska positioner som kan utnyttjas för att destabilisera Europa, får Rysslands informationspåverkan allvarliga konsekvenser för afrikanska

stater. Den bidrar bland annat till intern splittring och polarisering, försvårar konfliktlösning och underminerar demokratins och statliga institutioners legitimitet. Det finns därmed starka skäl att studera detta fenomen närmare.

Under senare år har allt fler rapporter publicerats som identifierar centrala aktörer, nätverk, kampanjer och narrativ inom den ryska desinformationsfären.⁴ En stor del av detta arbete har fokuserat på Europa, men det omfattar i ökande grad även Afrika. Det ryska informationsekosystemet rymmer en mångfald av aktörer, från statliga företrädare till mer svåridentifierade aktörer som verkar i det fördolda, och präglas av en bred palett av metoder och arbetssätt. Det saknas dock fortfarande samlade översikter som fångar hela denna bredd, särskilt på svenska. Syftet med denna studie är därför att utöka förståelsen för rysk informationspåverkan i Afrika. Detta görs genom att kartlägga och analysera det pro-ryska informationsekosystemet på kontinenten. De övergripande forskningsfrågorna är:

- Vilka centrala ryska och pro-ryska aktörer bedriver informationspåverkan i Afrika?
- Vilka primära metoder och kanaler använder dessa aktörer?

Rapporten visar att rysk informationspåverkan i Afrika är strategisk och långsiktig samtidigt som den är opportunistisk och formbar. Den utgör en del av Kremles bredare utrikespolitiska agenda, bygger på långvariga satsningar för att forma narrativ och institutioner, men anpassas samtidigt snabbt till lokala konflikter, geopolitiska händelser, regionala maktförskjutningar och opinioner.

1 Sahel är den övergångszon som löper mellan Saharaöknen i norr och savannområdena i söder och sträcker sig som ett bälte från Atlankusten till Röda havet. I säkerhetspolitiska analyser används begreppet ofta i en snävare bemärkelse och avser då centrala Sahel, främst Mali, Niger och Burkina Faso, ibland även Tchad och Mauretanien. För en mer ingående analys av militärkupperna i Sahel 2020-2023 se exempelvis Thurston, Alexander. *Military Coups, jihadism and insecurity in the Central Sahel*. Sahel and West Africa Club (SWAC/OECD), West African Papers, No. 43, 2024.

2 Terren, Ludovic, Van Aelst, Peter och Van Damme, Thomas. *Shifting alliances in West Africa – Measuring Russian engagement to support counter-FIMI strategies*. European Union Institute for Security Studies, brief 4, April 2025, s. 1.

3 Africa Center for Strategic Studies. *Mapping a Surge of Disinformation in Africa*. 13 mars, 2024.

4 Bland dessa kan särskilt nämnas rapporter från den franska myndighet för att motverka utländsk informationspåverkan Viginum och EUvsDisinfo vilka har gjort ett omfattande arbete i att kartlägga dessa aktörer och kanaler, se exempelvis: Viginum. *Foreign digital interference - Publication of the VIGINUM report on information manipulation*. 5 februari 2025; EUvsDisinfo. About. Hämtad: 2025-11-18.

Informationsstrategin i Afrika är mångfacetterad och består av flera lager. Den vilar på två samverkande spår – ett öppet och ett dolt – där offentlig diplomati, statskontrollerade och statssponsrade medier, kulturinstitutioner, lokala medier, influerare och sociala medieplattformar samspelar med fördolda eller halvdolda metoder för att främja enhetliga pro-ryska och anti-västliga narrativ. En central del av denna strategi är att förstärka narrativ, vilket innebär att många aktörer och kanaler upprepar budskapen för att öka deras räckvidd och upplevda trovärdighet. I rapporten presenteras detta nätverk av aktörer och de huvudsakliga kanaler och metoder som används för att sprida dessa budskap.

1.1 Avgränsningar, metod och material

Denna rapport ger en översiktlig bild av det ryska informationsekosystemet i Afrika. Den bör inte ses som en uttömmande analys av detta omfattande, komplexa och snabbt föränderliga område. Tids- och datamässiga begränsningar, liksom behovet av en stringent framställning gör att vissa avgränsningar varit nödvändiga. En sådan avgränsning är att studien fokuserar på ryska aktörer, metoder och kanaler och inte på samspelet med andra externa aktörers informationspåverkan – exempelvis Kina – trots att flera andra aktörer också är aktiva på kontinenten. Även inhemsk informationspåverkan lämnas utanför, förutom i de fall där dessa aktörer bedöms ingå i det ryska informationsekosystemet.

Rapporten fördjupar sig inte heller i Rysslands politiska, ekonomiska och militära engagemang i Afrika, annat än där sådana aspekter behövs som kontext eller där de är nära kopplade till informationspåverkan. En annan betydande avgränsning är att denna studie endast i begränsad utsträckning behandlar hur afrikanskt aktörskap samspelar med rysk informationspåverkan eller hur afrikanska stater och aktörer uppfattar och bemöter den. Det är dock viktigt att ha i åtanke att Afrika inte är en arena där Ryssland kan agera obehindrat, rysk informationspåverkan sker ofta i samspel med lokala aktörer och fungerar olika bra i olika kontexter. Dessutom vidtar många afrikanska stater själva åtgärder för att motverka sådan påverkan. Det faktiska genomslaget av rysk informationspåverkan i Afrika behandlas endast på en övergripande nivå i kapitel 8.

Rapporten bygger främst på sekundärkällor, såsom rapporter från den franska myndigheten för att motverka utländsk informationspåverkan Viginum, EU:s initiativ mot informationspåverkan EUvsDisinfo, det amerikanska försvarsinstitutet Africa Center for Strategic Studies, material från tankesmedjor, medierapportering samt akademiska artiklar och böcker. Vissa primärkällor har också använts, bland annat information från ryska ministerier och myndigheter. Ett mindre antal intervjuer med experter på rysk desinformation i Afrika har genomförts, dessa intervjuer ingår inte som empiri i studien utan har fungerat som ett sätt att kvalitetssäkra information och slutsatser.

1.2 Centrala begrepp

För att underlätta läsningen definieras här några centrala begrepp som används i rapporten. Rapporten är dock empirisk och gör ingen uttömmande teoretisk genomgång av begreppen, utan använder dem funktionellt för att beskriva ryska aktörer och aktiviteter i Afrika:

I rapporten avser *informationspåverkan* när främmande makt eller andra yttre aktörer, genom metoder såsom desinformation, vilseledning och propaganda, försöker påverka vad som händer i ett annat land för att gynna sina egna strategiska intressen.⁵ *Desinformation* används här för att beskriva falsk eller manipulerad information som sprids medvetet i syfte att lura eller missleda. *Propaganda* syftar till att påverka människors åsikter, värderingar och beteenden genom budskap som använder bilder, språk eller symboler. Till skillnad från desinformation behöver propaganda inte nödvändigtvis vara falsk, men den är avsiktligt utformad för att påverka hur människor känner, tänker och betar sig.⁶ Med *informationsekosystem* åsyftas det samlade nätverket av aktörer, kanaler, plattformar och informationsflöden som formar hur budskap sprids och tolkas i en viss kontext. Med *pro-ryskt* avses här att informationsekosystemet omfattar såväl aktörer med belagd koppling till Kreml som aktörer där styrningsgraden är oklar, men där innehållet konsekvent speglar ryska statliga narrativ. Med *narrativ* avses bärande berättelser som binder samman händelser i syfte att forma förståelse, mening eller uppfattningar.

5 Myndigheten för psykologiskt försvar. *Otillbörlig informationspåverkan från främmande makt*. Hämtad: 2025-11-18; I denna studie används begreppet informationspåverkan som en samlade svensk term för det som på engelska benämns *Foreign Information Manipulation and Interference* (FIMI). För mer information om FIMI, se exempelvis: Europeiska utrikesjästen. *Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference* (FIMI). 14 mars 2025.

6 Myndigheten för psykologiskt försvar. *Propaganda*. Hämtad: 2025-11-18.

1.3 Disposition

Efter detta inledande kapitel följer i kapitel 2 en kort genomgång av Rysslands strategiska intressen i Afrikas samt de mest framträdande narrativ som ryska aktörer för fram på kontinenten. Kapitel 3-7 beskriver det ryska informationsekosystemet inklusive centrala aktörer, metoder och kanaler. Kapitel 3 fokuserar på ryska officiella aktörer och deras kanaler inklusive diplomatiska, militära och operativa statliga strukturer, liksom kulturorgan såsom Rossotrudnichestvo och Russkij Mir-stiftelsen, den rysk-ortodoxa kyrkan samt statskontrollerade medier. Kapitel 4 behandlar den nya frontorganisationen gentemot Afrika, African Initiative och de icke-autentiska icke-statliga organisationer som är kopplade till denna eller till ryska staten. Kapitel 5 analyserar påverkansentreprenörer och olika typer av lokala

mellanhänder. Kapitel 6 ger en fördjupning i hur dessa aktörer som verkar i det öppna arbetar i praktiken, bland annat genom relationsbyggande initiativ, fysiska evenemang och populärkulturella kanaler. Kapitel 7 beskriver den mer fördolda informationspåverkan, såsom trollfabriker, bedrägliga webbplatser och manipulation av AI och språkmodeller. Kapitel 8 utgör rapportens diskussionskapitel. Det inleds med en översikt av tidigare forskning om mottaglighet för informationspåverkan samt en genomgång av det afrikanska informationslandskapet. Därefter diskuteras Rysslands genomslag i olika afrikanska kontexter, liksom vilka implikationer den ryska informationspåverkan kan få för Europa. Avslutningsvis identifieras centrala områden där behovet av ytterligare forskning är betydande. centrala områden där behovet av vidare forskning är stort. Rapportens avslutande kapitel, kapitel 9, består av slutsatser.

2. Rysslands strategiska intressen i Afrika

RYSSLANDS ENGAGEMANG I AFRIKA vilar på historiska grunder. Under kalla kriget hade Sovjetunionen nära relationer till flera afrikanska stater, vilka kulminerade under 1960- och 1970-talen.⁷ Efter ett vilande engagemang sedan kalla krigets slut påbörjade Moskva under 2000-talets början en gradvis återgång till Afrika, en utveckling som mot slutet av 2010-talet började benämnas som Rysslands ”återkomst” till kontinenten.⁸ Rysslands engagemang har intensifierats under 2020-talet, i synnerhet efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 och den efterföljande isoleringen från västvärlden. Detta kapitel ger en översikt av Rysslands strategiska mål och intressen på kontinenten, några av de former som det ökade engagemanget har tagit, samt vilka regioner som framstår som särskilt prioriterade ur ett informationspåverkansperspektiv. I kapitlet presenteras även några av de mest framträdande narrativen i rysk informationspåverkan riktad mot Afrika och det tydliggörs hur dessa teman är nära kopplade till Rysslands övergripande politiska, militära och strategiska mål på kontinenten – och bortom den.

2.1 Överlappande politiska, ekonomiska och militära mål

Rysslands strategiska intresse i Afrika är mångdimensionellt och inkluderar ofta överlappande politiska, militära och ekonomiska mål. Kontinentens växande betydelse i rysk utrikespolitik framgår bland annat i det utrikespolitiska konceptet från 2023. Där framgår att Moskvans övergripande målsättning är att nå och vara en drivande kraft för en multipolär världsordning med Ryssland som en av de ledande polerna. Det uttrycks att den ”koloniala” västledda eran är över och att utrikespolitiken ska fokusera på relationerna till (den icke-västliga) ”männsliga

majoriteten”. I strävan efter en multipolär värld utgör således afrikanska stater viktiga partner. I konceptet framhålls solidaritet med Afrika i kampen mot västligt nykolonialt inflytande, att stärka afrikansk suveränitet och kontinentens roll som ”ett självständigt och inflytelserikt centrum för global utveckling”. Afrika placeras också i ett historiskt narrativ där Ryssland framställs som en antikolonial hjälte och arvtogare till Sovjetunionens kamp för afrikanska befrielseörelser.⁹ Att bygga starka relationer till afrikanska stater är centralt för Ryssland, både för att motverka bilden av internationell isolering och för att vinna stöd i multilaterala forum. De fungerar dessutom som ett sätt att hantera effekterna av västliga sanktioner och ge tillgång till afrikanska marknader, råvaror och samarbete inom energi och försvar.

Ryssland har i januari 2026 ambassader i 45 afrikanska stater och planerar att öppna ytterligare fyra under 2026. Om dessa planer genomförs kommer Ryssland att ha samma antal ambassader som USA på kontinenten, vilket placerar landet bland de mest diplomatiskt representerade externa staterna i Afrika.¹⁰ En översikt över befintliga och planerade ryska ambassader finns i Karta 1. Ett ytterligare tecken på Rysslands ökade fokus på kontinenten är inrättandet av en ny avdelning för partnerskap med Afrika på det ryska utrikesministeriet i februari 2025. I samband med lanseringen lyfte Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov Afrika som en ”naturlig allierad” för en rättvis och jämlik värld och jämförde afrikanska länders antikoloniala kamp med situationen i Ukraina:

”När de nått en viss punkt i det koloniala förtrycket beslutade afrikanerna att de inte längre kunde leva under kolonialmaktens styre, som inte representerade de afrikanska folkens intressen. På samma sätt kan Kievregimen inte hävda att den representerar intressena för folket i Donbass och Novorossija, eller intressena för folket i många andra regioner i Ukraina.”¹¹

7 Lindén, Karolina. *Russia's relations with Africa: Small, military-oriented and with destabilising effects*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2023.

8 Duursma, Allard och Masuhr, Niklas. Russia's return to Africa in a historical and global context: Anti-imperialism, patronage, and opportunism. *South African Journal of International Affairs*, 29(4), 407–423. 2022.

9 I 2023 års koncept placerades Afrika för första gången högt bland de prioriterade regionerna och tilldelades en egen sektion med fem underrubriker, vilket markerar en tydlig uppgradering jämfört med tidigare dokument. Ryska federationens utrikesministerium. *The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation*. 31 mars 2023.

10 USA:s utrikesministerium. U.S. Embassies in Africa. Hämtad 4 februari 2026.

11 Den nya avdelningen, arbetar vid sidan av avdelningen för bilaterala relationer till afrikanska stater och har till uppgift att hantera Rysslands Afrika-partnerskap och relationerna till regionala och subregionala organisationer. Ryska federationens utrikesministerium. *Foreign Minister Sergey Lavrov's remarks at a presentation of the Department for Partnership with Africa*. 4 februari 2025.

Denna typ av retorik återkommer frekvent i rysk kommunikation, vilket också kommer att illustreras i rapporten.

Som framgår har Afrika fått en tydlig stärkt ställning på det retoriska planet och delvis även institutionellt. De diplomatiska banden har fördjupats, vilket bland annat märks genom toppmöten och upprepade statsbesök. De politiska ambitionerna har dock hämmats av Rysslands begränsade ekonomiska resurser – rysk handel och de civila investeringarna på kontinenten är fortfarande relativt små, även om de har ökat markant sedan början av 2000-talet.¹²

Samtidigt har de säkerhetsmässiga relationerna prioriterats upp. Ryssland har tydliga militära intressen i Afrika som omfattar intentionen att etablera militära installationer längs kusterna vid Medelhavet och Röda havet, säkra sjölederna runt Afrika för att skydda rysk sjöfart mot terrorism och piratverksamhet, vapenexport samt att fördjupa säkerhetssamarbeten med afrikanska stater. Ett verktyg för detta har varit Wagnergruppen – en rysk paramilitär grupp vars roll övertogs av Afrikakåren efter 2023.¹³ De övergripande målen är att stärka Rysslands förmåga att skydda både militära och ekonomiska intressen globalt samt att, via säkerhetssamarbeten, öka sitt inflytande och att tränga ut västlig närvaro.

2.2 Centrala relationer och säkerhetsrelaterad närvaro

Historiskt har Ryssland sina starkaste relationer i Afrika med länderna i Nordafrika samt i södra Afrika vars frihetsrörelser Sovjet aktivt stödde under kalla kriget – och dessa relationer vårdas fortfarande, särskilt med Libyen, Egypten, Algeriet och Sydafrika. Efter utbrottet av inbördeskrig 2014 har Ryssland aktivt stött Khalifa Haftars styrkor i östra Libyen. Syftet har varit att etablera ett strategiskt fotfäste i Nordafrika och få tillgång till hamnar i Medelhavet. Libyen fungerar dessutom

som ett centralt logistiskt och operativt nav för ryska operationer i Sahel.¹⁴

På senare tid har dock även länderna i Sahel och Centralafrika vuxit fram som allt viktigare samarbetspartner. Sahel beskrivs allt oftare som Rysslands ”nya kalla kriget-front”, där landet genom militära och paramilitära samarbeten med militärjuntorna i Mali, Burkina Faso och Niger söker marginalisera västliga aktörer, underminera europeisk säkerhet och sammanhållning samt etablera sig på strategiska positioner i Europas södra närområde och nära Natos södra flank.¹⁵ Centralafrikanska republiken och Sudan utgör andra exempel på stater som spelar en betydande roll i rysk nutida strategi i Afrika. I Centralafrikanska republiken har paramilitära Wagnergruppen sedan 2019 skyddat president Touadéra och tagit över delar av gruvsektorn, vilket gett Ryssland omfattande politiskt, ekonomiskt och kommunikativt inflytande i landet.¹⁶ Sudan är av stort strategiskt intresse för Ryssland, inte minst på grund av sitt strategiska läge vid Röda havet och Moskva har under långt tid försökt etablera en flottbas i Port Sudan.¹⁷ Utsikterna för en bas är dock osäkra, bland annat till följd av det inbördeskrig som inleddes 2023 och fortfarande pågår vid tidpunkten för denna rapports färdigställande.

Wagnergruppen som grundades av Jevgenij Prigozjin har, med Moskvans godkännande, varit verksam i flera konflikter i Ukraina, Afrika och Mellanöstern. Mellan 2017 och fram till Prigozjins död i augusti 2023, kort efter att han lett ett misslyckat uppror mot Kreml, utgjorde Wagnergruppens militära närvaro ett av Rysslands främsta verktyg för inflytande i Afrika. Efter hans död inrättades den nya statligt understödda paramilitära enheten Afrikakåren för att ta över delar av Wagners tidigare engagemang i på kontinenten. Till skillnad från sin föregångare leder Afrikakåren direkt under det ryska försvarsministeriets och ryska militära underrättelsetjänsten (GRU), men ingår inte i Rysslands reguljära styrkor.¹⁸ I oktober 2025 är Afrikakåren närvarande i Libyen, Mali, Niger, Burkina Faso och Ekvatorialguinea,

12 Caprile, Anna och Pichon, Eric. *Russia in Africa: An atlas*. European Parliamentary Research Service, februari 2024.

13 Den ryska maritima doktrinen från 2022 uttrycker en ambition att kunna skydda ryska intressen globalt. Afrikas strategiska betydelse framhävs genom målsättningen att stärka relationerna med stater i Nordafrika och upprätthålla en marin närvaron i Persiska viken. Detta ska ske med hjälp av logistiska nav och stöddepoter i Röda havet och Indiska oceanen, liksom nyttjande av regional infrastruktur. Doktrinen betonar även vikten av att säkra sjövägarna runt Afrikas kuster mot piratverksamhet och terrorism. Ryska federationen. Ryska federationens maritima doktrin. 31 juli 2022.

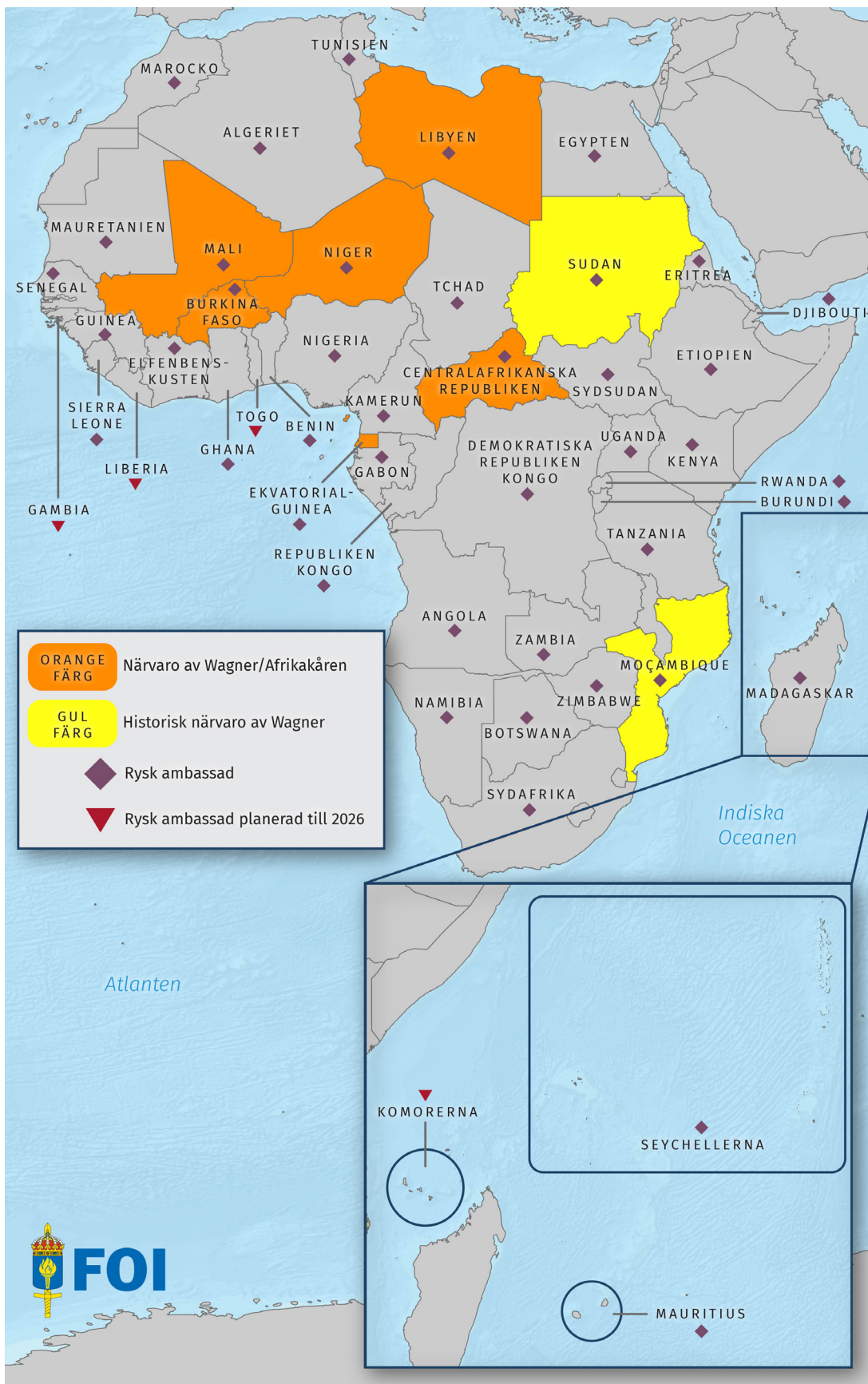
14 Stephen, Chris. *Putin's Empire-Building Base Hunt Reaches Libya*. CEPA, 9 januari 2025

15 Laessing, Ulf. For Russia, the Sahel Is the New Cold War Front. *Russian Analytical Digest*. Nr 331, 30 September 2025; Brown, Will. *The bear and the bot farm: Countering Russian hybrid warfare in Africa*. *European Council on Foreign Relations*, 22 oktober 2025.

16 Brown, *The bear and the bot farm*.

17 Africa Defence Forum. Many Obstacles Remain For Russian Naval Base In Sudan. 18 mars 2025.

18 Bryjka, Filip och Czerep, Jędrzej. *Africa Corps - A New Iteration Of Russia's Old Military Presence In Africa*. Warszawa: The Polish Institute of International Affairs, maj 2024. Även om den ryska federationens militära underrättelsetjänst formellt numera heter bara glavnoje upravlenije (GU) används förkortningen GRU fortfarande i stor utsträckning.

Karta 1 Ryska ambassader samt närvaro av Wagnergruppen/Afrikakåren i Afrika 2017-2026.

Källor: Africa Defence Forum 2024, 2025; Blanco Paz 2025; Bryjka och Czerep 2024; Ekanem 2025; Lindén 2022; Rukanga, 2024; Rysslands utrikesministerium 2025; Swisssaid 2025; Tass 2025.

medan Wagner fortfarande verkar i Centralafrikanska republiken efter lokalt motstånd mot omstruktureringen.¹⁹ Tidigare har Wagner även varit aktiv i Moçambique och Sudan och det förekommer återkommande men obekräftade uppgifter om att Afrikakåren har planer på att expandera till länder som Benin, Togo, Demokratiska republiken Kongo och Tchad. En översikt över Wagner och Afrikakårens tidigare och befintliga närvaro i Afrika finns i Karta 1. Som kommer att visas i denna rapport finns ett tydligt samband mellan rysk paramilitär närvaro och Rysslands desinformationsverksamhet i Afrika.

2.3 Övergripande teman i rysk informationspåverkan

De mest centrala narrativen i rysk informationspåverkan i Afrika speglar den världsbild och retorik som formuleras i det utrikespolitiska konceptet från 2023. Tidigare litteratur i kombination med en egen analys av narrativ som först fram av ryska aktörer visar att rysk informationspåverkan i Afrika huvudsakligen struktureras kring tre övergripande teman (se Figur 1): anti-västliga berättelser, partnerskap och suveränitet samt legitimering. Dessa teman är till viss del överlappande och inte strikt separata. Men medan de narrativ som ingår i den anti-västliga kategorin främst syftar till att misskreditera väst, är narrativen som kategoriseras inom partnerskap och suveränitet inriktade på att framhäva Ryssland som ett mer attraktivt alternativ i västs ställe. Den sista kategorin rör olika former av legitimering, bland annat av Rysslands krig mot Ukraina samt av Rysslandsvänliga aktörer och regimer.

2.4 Anti-västliga, pro-ryska narrativ

Ryska aktörer försöker i hög grad dra nytta av den växande ”ny-suveränistiska” och ”ny-panafrikanska” mobilisering i Afrika, där kritik mot de tidigare kolonialmakterna är en central beståndsdel.²⁰ Att Ryssland,

enligt egen historieskrivning, saknar en kolonial historia utgör ett centralt argument i den ryska informationsstrategin på kontinenten liksom anti-kolonial, anti-västlig och anti-fransk retorik. I rysk informationspåverkan framställs västs ”nykoloniala” relationer till Afrika, dess ”hyckleri” och ”dubbelmoral” som återkommande huvudteman. I kontrast till detta positioneras Ryssland som en ”suveränitetsbeskyddare” som stärker afrikanska stater, förespråkar pan-afrikanism, agerar fredsbyggare och utvecklingspartner. Landets ekonomiska och säkerhetsmässiga framgångar överdrivs ofta och dess roll som ansvarsfull global aktör betonas återkommande.²¹ Ett annat vanligt tema är misstänkliggörande av västerländsk militär närvaro och medier.²² I Sahel har till exempel pro-ryska aktörer uppmanat till att avsluta den franska militära och diplomatiska närvaron och bojkotta franska mediaorganisationer såsom Radio France och France24.²³ Det har också förekommit flera riktade kampanjer mot FN-insatser, exempelvis i Centralafrikanska republiken där Minusca har framställts som ineffektivt och där artiklar med fabricerade uppgifter om att franska- och FN-soldater begått sexuella övergrepp fått stor spridning.²⁴

Forskaren Maxim Audinet har lyft att även om denna retorik har använts i Afrika sedan 2010-talet, så blev anklagelser om västerländsk nykolonialism ett bärande inslag i Rysslands utrikespolitiska kommunikation först efter att den fullskaliga invasionen av Ukraina inleddes 2022. Trots att detta narrativ vilar på en selektiv historieskrivning – som i sig står i kontrast till uppfattningen om kriget mot Ukraina som ett uttryck för rysk nyimperialism – fungerar det som ett strategiskt verktyg för Kreml genom vilket Ryssland kan rättfärdiga kriget, utmana den liberala världsordningen och stärka sina band till den ”globala majoriteten”.²⁵ Sedan 2022 har ryska aktörer även lagt betydande kraft, gentemot en afrikansk publik, på att smutska Ukraina och kritisera det västliga stödet till landet. Ukraina har bland annat anklagats för att stödja rebellgrupper och sprida instabilitet i Sahel.²⁶

19 Africa Defence Forum. Russia Pushes CAR to Choose Africa Corps Over Wagner Mercenaries. 28 oktober 2025.

20 Audinet, Maxime. *En quête de “désoccidentalisation”: la stratégie d’influence de la Russie en Afrique subsaharienne*. Les Études du CERI, 2025, Regards sur l’Eurasie. L’année politique 2024, 277-278, s. 64-66.

21 Brown, *The bear and the bot farm*.

22 Pildegovičs, Tomass, VanSant, Kristina och Hanley, Monika (red.). *Russia’s Activities In Africa’s Information Environment - Case Studies: Mali And Central African Republic*. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. 2021, s. 22-25.

23 Terren, Van Aelst och Van Damme. *Shifting alliances in West Africa*, s. 3.

24 Pildegovičs, VanSant och Hanley, *Russia’s Activities In Africa’s Information Environment*, s. 11

25 Audinet, Maxime. ‘Down with neocolonialism!’ Strategic narrative resurgence and foreign policy preferences in wartime Russia. *European Journal of International Security*. Publicerad online 2025, s. 19-20.

26 Antoniuk, Daryna. South African influencers-for-hire target Ukraine’s president in influence campaign, researchers say. *The Record*, 12 maj 2025.

Figur 1 Centrala teman i rysk informationspåverkan i Afrika.

Även om informationsinsatserna återigen har intensifierats de senaste åren har Ryssland lång erfarenhet av att använda desinformationskampanjer för att försvaga väst och främja sina egna intressen. Under kalla kriget utgjorde sådana kampanjer en central del av Sovjets psykologiska krigföring, även i Afrika. Ett framstående exempel är KGB:s/Stasis "Operation Denver" som under 1980-talet spred tesen att HIV skapades av Pentagon inom ramen för biovapenforskning. Kampanjen var global, men dess huvudsakliga fokus och största genomslag var i Afrika. Grogrunden för denna typ av desinformation är särskilt stark i regionen på grund av det generellt låga förtroendet för hälsomyndigheter, ett arv från kolonialtidens medicinska övergrepp som lämnat djup och varaktig misstro.²⁷ Denna misstro förstärks dessutom av en stor mängd lokalt producerad medicinsk desinformation och konspirationsteorier.

Ryssland har byggt vidare på denna tradition och hälso-/vaccinrelaterad rysk desinformation är vanligt förekommande i Afrika även i nutid. Under Covid 19-pandemin spred pro-ryska aktörer narrativ som gynnade det ryska vaccinet Sputnik V och misstänkliggjorde västerländska alternativ.²⁸ I en kampanj som beskrivits som en spegel av "Operation Denver" har

Ryssland dessutom iscensatt en desinformationskampanj i Afrika för att underminera förtroendet för det nya brittisktillverkade malariavaccinet.²⁹ En liknande kampanj har spridit falska påståenden om att afrikaner ovetandes använts som försökskaniner i Pentagons biologiska forskningsprogram.³⁰ Syftet med dessa kampanjer är att försvaga västliga och multilaterala aktörers trovärdighet och istället framställa Ryssland som en ansvarsfull och legitim partner – som exempelvis kampanjer som lyfter fram Rysslands insatser i kampen mot ebola.³¹

2.5 Legitimering av pro-ryska aktörer och auktoritära system

Ett ytterligare centralt inslag i rysk informationspåverkan handlar om att legitimera kriget i Ukraina liksom Rysslandsvänliga regimer, aktörer och auktoritära ledare samt underminera förtroendet för demokratiska processer. Detta tar sig uttryck i stöd till militärkupper, valpåverkan till fördel för pro-ryska kandidater och narrativ som ifrågasätter demokratin som styrelseskick. Kampanjerna riktar sig mot ledare i vitt skilda delar av Afrika – från stöd till Sydafrikas tidigare president Jacob

27 Selvage, Douglas och Nehring. *Christopher. Operation "Denver": KGB and Stasi Disinformation regarding AIDS*. Wilson Center, 22 juli 2019; EUvsDisinfo. *Mpox, myths and media manipulation*. 17 juni 2025.

28 Gray, Beach och Edwards, Neil. *Russian Disinformation Popularizes Sputnik V Vaccine in Africa*. Council on Foreign Relations. 10 december 2020.

29 Blomfield, Adrian. *How Russian interference threatens to derail malaria vaccines in Africa*. *The Telegraph*, 3 november 2024.

30 Gordon, Michael R.; Steinhäuser, Gabriele; Volz, Dustin och Simmons, Ann M. *Russian Intelligence Is Pushing False Claims of U.S. Biological Testing in Africa, U.S. Says*. *The Wall Street Journal*, 8 februari 2024

31 TASS. *Russia contributed to defeating Ebola epidemic in Guinea, watchdog says*. 22 augusti 2019.

Zuma till juntaledarna i Sahel – och syftar ofta till att försvaga demokratiskt valda regeringar genom att framställa dem som ”västliga marionetter.”³² Ett annat exempel är de ryska kommunikationsexperter som enligt rapporter var aktiva under protesterna i Sudan 2019 där de drev en samordnad insats via officiella kanaler och

statsmedier som spred falska påståenden om utländsk inblandning för att delegitimera demonstranterna.³³ Flera västafrikanska företrädare utanför Sahelländerna har uttryckt oro för att dessa kampanjer, som ofta glorifierar kuppmaakare och ”starke man”-figurer, försöker urholka demokratins ställning i regionen.³⁴

32 Akwei, Eliud och Alsedeg, Lujain. *Grassroot movements entrenching Russia's position in Africa*. African Digital Democracy Observatory. 30 september 2024.

33 Pildegovičs, VanSant och Hanley. *Russia's Activities In Africa's Information Environment*, s. 7.

34 Brown, *The bear and the bot farm*.

3. Officiella aktörer och kanaler

DETTA ÄR DET FÖRSTA av fem kapitel som analyserar aktörer och kanaler för rysk informationspåverkan i Afrika. I detta kapitel presenteras de aktörer och kanaler som kan betraktas som officiella. En rad statliga aktörer, från högt uppsatta tjänstemän till institutioner för offentlig diplomati fungerar som förmedlare av ryska narrativ: de återger, anpassar och sprider budskap vilka sedan ofta reproduceras av andra aktörer. Trots vissa skillnader i ton och budskap förenas de av övergripande sammanhängande narrativ som syftar till att stärka Rysslands inflytande i Afrika.³⁵

3.1 Diplomatiska, militära och andra statliga aktörer

En central del av Rysslands kommunikation sker genom tjänstepersoner, ministerier och diplomatiska beskickningar som aktivt driver ryska narrativ – och vid behov desinformation – i Afrika. Utrikesminister Sergej Lavrov, ministeriets talesperson Maria Zacharova och andra högt uppsatta företrädare lyfter återkommande narrativ om kriget i Ukraina, Rysslands roll i en multipolär världsordning, dess försvar av suveränitet och stöd till afrikanska frihetsrörelser. Dessa teman kommuniceras genom offentliga uttalanden, i internationella forum som FN och Brics, via sociala medier och ibland genom debattartiklar i afrikanska tidningar.³⁶

Ett tydligt exempel på hur dessa narrativ används i multilaterala sammanhang är då Rysslands biträdande ständiga representant vid FN, Maria Zabolotskaja vid ett forum i april 2025 för att uppmärksamma 60-årsdagen av konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, anklagade ett flertal europeiska länder för att diskriminera rysktalande grupper. Hon kopplade dessutom samman detta med kolonialism i

Afrika genom att säga: ”Ryssar har alltid hjälpt afrikaner att bekämpa kolonialism och diskriminering, och vi räknar med afrikanernas stöd i kampen mot diskriminering av ryssar”.³⁷

Liknande budskap publiceras kontinuerligt på Telegram och officiella webbplatser och förstärks av diplomatiska konton i Afrika.³⁸ Ryska ambassader på kontinenten, särskilt i Kenya och Sydafrika, är mycket aktiva i spridandet av propaganda från Kreml och anpassar budskapen till lokala kontexter. Spridningen samordnas ofta mellan olika officiella konton, både i och utanför Afrika. I juni 2024 publicerade ryska utrikesministeriet ett dokument på sin hemsida med titeln ”France’s historical and international legal responsibility for colonial and post-colonial crimes”.³⁹ I det beskrivs de övergrepp som begicks under den franska kolonialtiden samtidigt som skarp kritik riktas mot det Ryssland menar är Frankrikes fortsatta nykoloniala politik, bland annat i Sahel. Flera ryska ambassader spred sedan texten vidare, ett tydligt exempel på hur diplomatiska nätverk används för att förstärka Kremls narrativ.⁴⁰

Det finns även tydliga indikationer på att underrättelsetjänsterna, såsom den militära underrättelsetjänsten GRU, den civila utrikesunderrättelsetjänsten SVR och den federala säkerhetstjänsten FSB, spelar en viktig roll i det ryska informationsekosystemet i Afrika och dessa uppges bland annat ligga bakom rena desinformationskampanjer.⁴¹ Utöver sin militära roll, används Afrikakåren som en del av Rysslands informationspåverkan, genom att sprida berättelser som rättfärdigar och normaliserar dess närvaro i Afrika liksom ryska övergripande anti-västliga narrativ. Det finns även tydliga kopplingar mellan Afrikakåren, rysk underrättelsetjänst och det nya ryska frontprojektet ”African Initiative”, vilka presenteras senare i rapporten.

35 Snigyr, Olena. *Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa*. Foreign Policy Research Institute, 8 november 2024.

36 Trevelyan, Mark. Putin uses BRICS summit to justify Russia’s war in Ukraine. *Reuters*, 23 augusti 2023; EUvsDisinfo. Inlägg på X, 23 juni 2023; Lindén. Rysslands relationer med Afrika.

37 Översatt från engelska. Daily News. “Moscow seeks African solidarity against Russophobia”. RT. 23 april 2025.

38 The European External Action Service. *3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats*. Mars 2025, s. 12

39 Ryska federationens utrikesministerium. *France’s historical and international legal responsibility for colonial and post-colonial crimes*. 28 juni 2024.

40 Audinet, ‘Down with neocolonialism!’, s. 11

41 Gordon, Steinhauser, Volz och Simmons. *Russian Intelligence Is Pushing False Claims*.

3.2 Rossotrudnichestvo och Russkij Mir-stiftelsen

En central del av Kremls strategi i Afrika är att sprida rysk kultur bortom sin traditionella inflytelsesfär. Ryssland använder därför också olika kulturinstitutioner för att bygga kulturellt och ideologiskt inflytande i afrikanska samhällen och dessa stödjer och sprider narrativ som överensstämmer med Rysslands utrikespolitiska agenda. En av de mest framträdande statskontrollerade enheterna är kulturutbytesorganet Rossotrudnichestvo, som grundades 2008 och vars officiella uppgift är att ”stärka Rysslands humanitära inflytande i världen”. Organisationen lyder under utrikesministeriet och driver bland annat kultur- och utbildningscenter, de så kallade ”ryska husen” (Russkii dom), utomlands.⁴²

Gränsen mellan reguljär kulturdiplomati och informationspåverkan är inte alltid tydlig. Rossotrudnichestvos och de ryska kulturhusens verksamhet har likheter med många institutioner från andra länder såsom Frankrikes Institut Français och Turkiets Yunus Emre-institut. Deras arbete omfattar bland annat gratis språkkurser i ryska, nätverkande med ryska samhällen och alumner samt stipendieprogram för studenter.⁴³ Rossotrudnichestvo är dock även ett centralt statligt organ för Kremls utövning av hybridpåverkan och har under lång tid fungerat som paraply för ryska nätverk och finansierat propagandaprojekt som konsoliderar och sprider Kremls budskap, inklusive historirevisionism.⁴⁴ Rossotrudnichestvo har också anklagats för att samarbeta med, eller fungera som täckmantel för, ryska underrättelsetjänster och är sedan 2022 föremål för EU-sanktioner.⁴⁵

Rossotrudnichestvo har avsevärt ökat och utvidgat sin närvaro i Afrika under de senaste åren.⁴⁶ Enligt uppgifter från Rossotrudnichestvo finns nio officiella kultur- och utbildningscenter i form av ”ryska hus” i Afrika.⁴⁷ Detta indikerar i sig inte någon omfattande fysisk närvaro. I praktiken är organisationens närvaro dock bredare, eftersom den samarbetar med privata aktörer, exempelvis icke-statliga organisationer (NGO:er), företag och alumn nätverk, som ges möjlighet att öppna så kallade ”franchise”-enheter, under namnet ”ryska hus”. Sådana har redan etablerats eller planeras i ett flertal afrikanska stater, varav flera i Sahel och i Centralafrika (Se Karta 2).⁴⁸ Etableringen av de ryska kulturhusen utgör ofta en formalisering av redan existerande relationer och närvaro. Det ryska kulturhuset i Centralafrikanska republiken beskrivs exempelvis ofta som en humanitär fasad för Wagnergruppens aktiviteter i landet.⁴⁹

De ryska kulturhusen utgör viktiga noder i Kremls försök att forma det afrikanska informationslandskapet och sprida en rysk världsbild. De samverkar med lokala aktörer och andra ryska institutioner för utlandsverksamhet, såsom ambassader och den statligt finansierade stiftelsen Russkij Mir-stiftelsen.⁵⁰ Russkij Mir kompletterar Rossotrudnichestvos arbete genom att främja det ryska språket och rysk kultur. Stiftelsens verksamhet präglas dock i hög grad av spridning av ryska narrativ och expansionistisk ideologi snarare än traditionella former av kultursamarbete.⁵¹ Stiftelsen är aktiv i ett tiotal afrikanska länder och enligt dess företrädare är Afrika, tillsammans med Asien, prioriterade regioner för stiftelsens arbete.⁵² En överblick över dessa institutioners närvaro i Afrika finns i Karta 2 och exempel på deras arbetssätt och samarbetspartner på kontinenten presenteras mer ingående i kapitel 7.

42 Rossotrudnichestvo. *About Rossotrudnichestvo*. Hämtad: 2025-11-18; Klyszcz, Ivan U. *Rossotrudnichestvo in Africa: Propaganda and Soft Power*: EUvsDisinfo, 22 oktober 2024. Ordet ”dom” i ”Russkii dom” betyder både ”hus” och ”hem”.

43 Klyszcz, *Rossotrudnichestvo in Africa*.

44 Europeiska unionens officiella tidning. L 193/1. volym 65, 21 juli 2022.

45 Klyszcz, *Rossotrudnichestvo in Africa*.

46 Snigyr. *Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa*.

47 Belägna i Egypten (två stycken), Etiopien, Kongo, Marocko, Sydafrika, Tanzania, Tunisien och Zambia. Rossotrudnichestvo. *Geography of Russian Houses*. Hämtad: 2025-10-15.

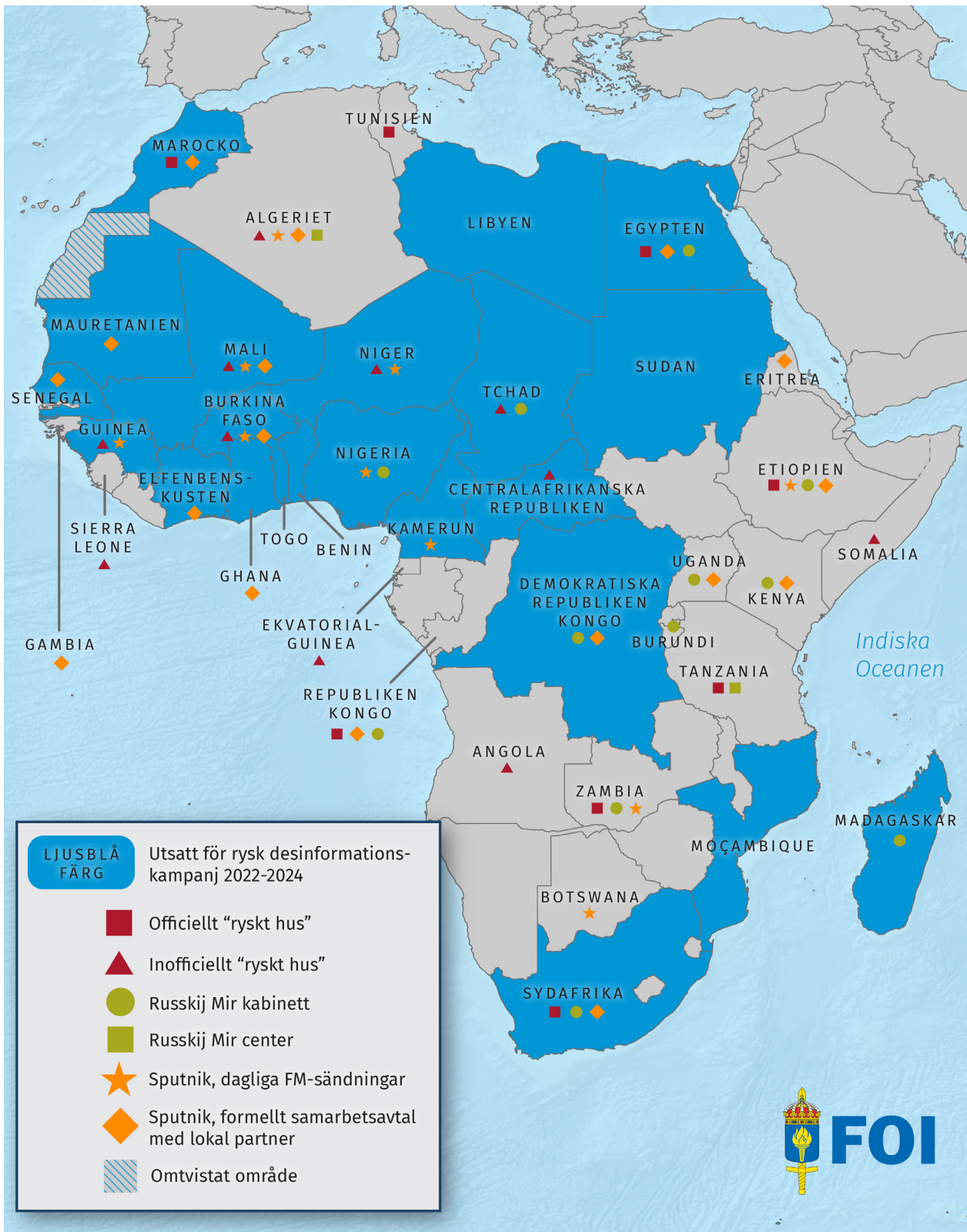
48 Dessa länder är Algeriet, Angola, Burkina Faso, Centralafrikanska republiken, Ekvatorialguinea, Guinea, Mali, Niger, Sierra Leone, Somalia och Tchad. Klyszcz, *Rossotrudnichestvo in Africa*; Tounkara, Aliou. *Non-Governmental ‘Russian Houses’ in Africa: Focus on Mali and the Dynamics of Influence*. Valdai Discussion Club, 27 februari 2025.

49 Snigyr. *Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa*.

50 Russkij Mir (Русский мир) bokstavligen översättning är ”den ryska världen”. Begreppet, som institutionaliserades när Russkij Mir-stiftelsen etablerades 2007, har sedan 2000-talet utvecklats till ett ideologiskt och geopolitiskt verktyg som används av Kreml för att legitimera inflytande utanför Rysslands gränser, i synnerhet i områden som betraktas som del av Russkij Mir, exempelvis i Ukraina eller Belarus. Meinenberger, Alexander. The concept of the “Russkij Mir”: History of the Concept and Ukraine. *Euxinos*, Vol. 13, Nr. 35, 2023.

51 Klyszcz, Ivan U. “Peeking behind the curtain of Russia’s Africa agenda”. *International Politics and Society*, 4 augusti 2023; Snigyr, *Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa*.

52 Snigyr. *Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa*; Khmylevskaya, Elena. “Russkij Mir Expanding its Activities into Asia and Africa”. *Modern Diplomacy*, 22 maj 2021.

Karta 2 Ryska desinformationskampanjer 2022-2024 och exempel på ryska statliga och statsnära aktörers utbredning.

Källor: Africa Center for Strategic Studies 2024; Algeria Press Service 2025; Audinet 2024; Brown 2025; Khmilevskaya 2025; Marangio 2025; Rossotrudnichestvo 2025; Snigyr 2024; Sputnik Africa 2025.

3.3 Rysk-ortodoxa kyrkan: Moskvapatriarkatet

Den rysk-ortodoxa kyrkan (ROK) har nära band till Kreml och det finns gott om belägg för att den fungerar som ett viktigt instrument inom den ryska utrikespolitiken, särskilt i västvärlden. Dess överhuvud, patriark Kirill, har exempelvis under långt tid hyllat Putin och vid upprepade tillfällen uttryckt stöd för kriget mot Ukraina.⁵³ Verksamheten sträcker sig alltså bortom religiösa frågor och fungerar ofta som en plattform för rysk propaganda och för underrättelseverksamhet.⁵⁴ ROK bidrar dock också i ökande grad till att främja rysk mjuk makt och sprida ryska narrativ på den afrikanska kontinenten.

ROK har haft verksamhet i Afrika i över ett sekel, men dess församlingar har historiskt legat under patriarkatet i Alexandria. Till följd av spänningar som uppstod sedan patriarkatet i Alexandria erkänt den ukrainska ortodoxa kyrkan som självständig 2019, inrättade ROK i december 2021 ett eget afrikanskt patriarkalt exarkat – en kyrklig administrativ enhet.⁵⁵ Relationen till Alexandria är mycket ansträngd och de två har sedan dess konkurrerat om inflytande i Afrika. ROK uppges ha rekryterat ett stort antal afrikanska ortodoxa präster från Alexandria, bland annat genom ekonomiska incitament.⁵⁶

Det är svårt att bedöma ROK:s inflytande i Afrika. Ortodox kristna utgör en liten minoritet på kontinenten, och av de uppskattningsvis 40 miljoner som tillhör denna kristna gren finns runt 36 miljoner i Etiopien och tre miljoner i Eritrea.⁵⁷ Budskap om ”ömsesidig förståelse” och ”gemensamma värderingar” lyfts ofta fram,

särskilt i kontakterna mellan ROK och den etiopisk-ortodoxa Tewahedo-kyrkan.⁵⁸ Samtidigt tillhör kyrkorna i både Etiopien och Eritrea den orientaliskt-ortodoxa traditionen, inte den östligt ortodoxa där den rysk-ortodoxa kyrkan ingår – vilket begränsar dess möjligheter till inflytande.⁵⁹

Det står dock klart att ROK har intensifierat sin expansion i Afrika, särskilt efter 2019, och att denna sker i samverkan med andra ryska aktörer – exempelvis Russian Railways, det statsägda kärnenergiföretaget Rosatom, och Kremlnära aluminiumkoncernen Rusal, som uppges bidra till att finansiera tillväxten.⁶⁰

Enligt exarkatet ska det sedan 2021 ha vuxit till att omfatta runt 350 församlingar i över 30 afrikanska länder.⁶¹ Kenya utgör det starkaste fästet med minst 37 församlingar.⁶² Andra fokuspunkter tycks vara Uganda, Tanzania och länder där Ryssland har säkerhetssamarbeten såsom Mali och Centralafrikanska republiken eller som har en betydande rysk diaspora såsom Sydafrika och Marocko.⁶³

ROK:s religiösa genomslagskraft i Afrika är sannolikt begränsad, men bedömare menar att kyrkan inte främst söker breda församlingar utan snarare stärker sina band till politiska eliter, särskilt i auktoritärt styrda stater. Ett exempel är Centralafrikanska republiken, vars ambassadör i Moskva har uppgett att hans familj konverterat till ROK.⁶⁴ Samtidigt utesluter inte ett begränsat religiöst inflytande att kyrkan kan spela en viktig roll i att förstärka politiska budskap. Religionens centrala roll i många afrikaners liv gör kyrkan till ett användbart instrument för påverkan. Narrativ om till exempel traditionella familjevärderingar, historiska orättvisor och västländsk nykolonialism kan få större genomslagskraft när de presenteras av kyrkan som en del av berättelsen

53 Goth, Kristin. "Patriarken Kirill – mäktig anhängare till kriget". *Svenska Dagbladet*, 4 juni 2022.

54 Chkhaidze, Nicholas. "Moscow Uses Russian Orthodox Church as Covert Foreign Policy Tool in Ukraine and the West". *Eurasia Daily Monitor*, Vol. 21, Nr. 55, 2024.

55 Beslutet av Alexandria följde på det av patriarkatet i Konstantinopel, som hade erkänt den ukrainska ortodoxa kyrkan som självständig ungefär ett år tidigare. Hoyle, Andrew. *As Russia Builds Influence in Africa, its Church Takes a Role*. United States Institute of Peace, 24 juli 2024.

56 Africa Defence Forum. "Russian Orthodox Church Viewed as Tool to Spread Kremlin Influence". 19 november 2024; Ryska ortodoxa kyrkans patriarkala exarkat i Afrika. Metropolitan Anthony of Volokolamsk: "We have embarked on a significant and new endeavor in Africa." 3 februari 2025; Snigyr, Olena. "The Kremlin mobilises the church for war... for Africa". *EUvsDisinfo*. 4 juli 2024.

57 Dessa siffror kommer dock från 2010, så de exakta talen kan ha ändrats. Etiopien och Eritrea utgör dock fortfarande de enda afrikanska stater som har en majoritet eller nästan en majoritet ortodox kristna. Ray, Charles A. "Russia's Influence in Africa: The Role of the Russian Orthodox Church". *Foreign Policy Research Institute*, 15 oktober 2024.

58 Brown, *The bear and the bot farm*.

59 Roberson, Ronald. "The Eastern Christian Churches". *Catholic Near East Welfare Association*, 26 oktober 2021.

60 Luchenko, Ksenia. "Propaganda in holy orders: Africa, Ukraine, and the Russian Orthodox Church". *European Council on Foreign Relations*, 20 september 2023.

61 Ryska ortodoxa kyrkans patriarkala exarkat i Afrika, "Metropolitan Anthony of Volokolamsk".

62 Odita, Chike; Ngnie, Christian; Solonka, Dorcas; Akwei, Eliud; Teshager, Hanna; Manessong, Vanessa; Alsedeg, Lujain; Modi, Soumaré och Gradi, Wilina. "Spiritual spear". *African Digital Democracy Observatory*, 28 februari 2025.

63 Luchenko, "Propaganda in holy orders".

64 Ray, "Russia's influence in Africa"; Izvestia. "Посол ЦАР рассказал о переходе жителей в православие" 29 maj 2023.

om det ”demoniska och ateistiska väst”.⁶⁵ På så vis kan kyrkans budskap nå en bredare publik än de egna församlingarna.

3.4 Statskontrollerade medier

Efter att redan ha varit på uppgång har Ryssland ytterligare intensifierat sin statskontrollerade medienärvaro i Afrika efter 2022. TASS, som är Rysslands största och fungerar som Kremls officiella nyhetsbyrå, expanderar i Afrika. Byrån har lokala kontor i sex afrikanska stater och planerar att öppna lika många.⁶⁶ TASS har också skrivit avsiktsförklaringar om samarbete med en handfull afrikanska nyhetsbyråer.⁶⁷

De statskontrollerade medierna RT (tidigare Russia Today) och Sputnik har dock en betydligt mer synlig och uppmärksam roll i Rysslands informationspåverkan i Afrika. Genom dessa två byråer har Ryssland odlat sitt inflytande i informationssfären i Afrika sedan tidigt 2010-tal. RT och Sputnik etablerade sig i det afrikanska medielandskapet vid en tidpunkt då internet och sociala medier snabbt växte fram, vilket gav dem gynnsamma förutsättningar. I takt med att antalet internetanvändare i Afrika växte från cirka 4 miljoner 2000 till över 500 miljoner år 2019 använde RT och Sputnik tidigt digitalt drivna strategier – från buzz och clickbait till mer aggressiva budskap – vars ofta anti-koloniala och systemkritiska narrativ fann genklang hos den lokala publiken.⁶⁸

Sedan RT och Sputnik förbjöds i EU 2022 har de skalat upp sin närvaro och sina samarbeten på den afrikanska kontinenten. De kombinerar nyhetsrapportering med opinionsbildning och utgör en central komponent i Rysslands strategiska kommunikation i Afrika. Denna förstärkning har bland annat skett genom etableringen av lokala filialer, såsom den franskspråkiga

plattformen Sputnik Afrique 2022, öppnandet av lokala RT-kontor och registrering av webbdomäner med afrikansk anknytning t.ex. rt-afrique.com och africa-rt.com.⁶⁹ Nedskärningar hos amerikanska och europeiska medier, minskat mediestöd inom biståndet och underfinansiering av afrikanska redaktioner har dessutom skapat ett tomrum som RT och Sputnik kan fortsätta att fylla genom gratisinnehåll och lokala partnerskap.⁷⁰

I Afrika förknippas RT främst med tv-sändningar, medan Sputnik i högre grad använder radio- och poddar, även om båda aktörerna också verkar via webbplatser och sociala medier. RT uppges ha öppnat minst sju kontor på kontinenten.⁷¹ Kreml meddelade 2023 planer på att öppna ett regionalt huvudkontor för RT i Sydafrika, men det är oklart om dessa har förverkligats.⁷² RT sänder främst på engelska, arabiska och franska i Afrika, men enligt chefredaktören Margarita Simonjan planerar RT att utöka med lokala afrikanska språk.⁷³

Noterbart är att RT under 2024 också lanserade en synlig marknadsföringskampanj i det engelsktalande Afrika. Kampanjen med sloganen ”Dina värderingar. Delade” spred en tydlig antikonkolistisk berättelse och visade bilder och citat av afrikanska självständighetsledare, såsom Ghanas Kwame Nkrumah, Tanzanias Julius Nyerere, Ugandas Milton Obote och Zimbabwes Robert Mugabe, alla tidigare presidenter i sina respektive länder. Kampanjen kunde ses på affischtavlor och i videor i till exempel Etiopien, Kenya, Ghana, Zimbabwe, Tanzania och Uganda.⁷⁴

Sputnik Afrique startade 2022 med fokus på fransktalande målgrupper i Sahel och Västafrika men har sedan dess breddat sin verksamhet till engelskspråkiga afrikanska länder och sänder dagligen på lokala FM-radiostationer i Botswana, Burkina Faso, Etiopien, Kamerun, Guinea, Mali, Niger, Nigeria och Zambia.⁷⁵ Expansionen tycks vara fortsatt pågående med flera nya FM-sändningar och redaktioner som tillkommit

65 Mård, Anders. ”Rysk-ortodoxa kyrkan satsar stort på att erövra Afrika – i nära samarbete med privata ryska styrkor”. YLE, 17 november 2023; Gustafsson Kurki, Pär. *Is Russia really on the road to theocracy? An exploration of church-state relations*. Stockholm: Totalförsvaretsforskningsinstitut, 10 september 2024.

66 I mars 2025 har TASS kontor i Egypten, Tunisien, Marocko, Sydafrika, Zimbabwe och Kenya och planerar att öppna ytterligare kontor i Algeriet, DR Kongo, Kamerun, Senegal, Etiopien och Uganda. TASS. ”TASS to open offices in six more African countries — senior executive”. 6 mars 2025.

67 TASS. ”TASS signs memorandums on cooperation with leading African news agencies”. 27 juli 2023.

68 Limonier, Kevin och Laurelle. ”Russia’s African Toolkit: Digital Influence and Entrepreneurs of Influence”. *Orbis*, Vol. 65, Nr. 3, 2021, 403-419.

69 The European External Action Service. *3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats*, 32-33; BBC. ”Inside Kremlin-backed RT training for journalists for Africa”. 21 februari 2025.

70 Brown, *The bear and the bot farm*.

71 BBC. ”Inside Kremlin-backed RT training for journalists for Africa”.

72 Bartlett, Kate. ”Kremlin-backed TV channel woos Africa”. *Voice of America*, 5 augusti 2024.

73 RT. ”RT set to expand in Africa – editor-in-chief. 9 november 2024.

74 Nexmedia. ”RT launches multi-market anti-neocolonialism ad campaign in Africa”. 19 augusti 2024.

75 Sputnik Africa. ”Sputnik Launches Radio Broadcasts in Burkina Faso”. Inlägg på Telegram, 1 november 2025 13:45.

under det senaste året, vilket indikerar en fortsatt satsning på att stärka kanalens närvaro i Afrika. I februari 2025 öppnades ett ”storskaligt” redaktionscenter i Addis Abeba, Etiopien och Sputnik började sända på amhariska i landet.⁷⁶ Sputnik uppger också ha planer på att etablera ett nätverk av korrespondenter, bland annat vid Afrikanska unionens huvudkontor.⁷⁷ Det finns pågående planer på att öppna redaktioner och starta radioutsändningar i Sydafrika och eventuellt i Tanzania, där innehållet förväntas produceras på de lokala språken swahili och hausa.⁷⁸

En central del av RT och Sputniks strategi är att integrera sig i lokala medielandskap och utnyttja deras ekonomiska sårbarheter. Det sker bland annat genom samarbetsavtal och partnerskap med olika afrikanska medier, från etablerade nyhetsbyråer till tabloidsidor och webbplatser som samlar och återpublicerar material. Genom avtalen erbjuds gratis vidarepublicering av ryskt innehåll och ibland ekonomisk ersättning.⁷⁹ RT har säkrat sändningspartnerskap med över 30 afrikanska tv-kanaler och Sputnik samarbetar med ungefär lika många lokala aktörer.⁸⁰

Genom att verka både på global och lokal nivå fungerar RT och Sputnik ofta som förmedlande länkar

mellan ryska statliga narrativ och bredare regionala eller lokala diskussioner. Via bland annat Sputnik Afrique, RT Africa och lokala partners förmedlas nyheter till en afrikansk publik och anpassas vid behov till den lokala kontexten, vilket ökar deras genomslag.⁸¹ Därmed får de ryska statliga medierna spridning långt utanför sina egna kanaler, trots begränsad direkt publik. De lokala mellanhänderna och så kallade påverkansentreprenörerna som sprider detta innehåll beskrivs mer ingående längre fram i rapporten.

Som framgår av Karta 2 är det svårt att utskilja några entydiga geografiska mönster i dessa aktörers närvaro i Afrika, vilket även gäller de ryska desinformationskampanjer som Africa Center for Strategic studies har identifierat. Samtidigt överensstämmer bilden i huvudsak med den ökade betydelsen av Sahel och Centralafrika och med Rysslands säkerhetsrelaterade närvaro i dessa områden, vilket diskuterades i kapitel 2. Även Sydafrika, Egypten och Algeriets särskilda vikt för Ryssland återspeglas genom närvaron av kulturhus och medieverksamhet i dessa länder. Även om flera satsningar är koncentrerade till dessa regioner visar kartan att verksamheten samtidigt är geografiskt spridd över stora delar av Afrika.

76 Ekanem, “Russian news agency expands”.

77 Ethiopian News Agency. “Russia’s Sputnik Pledges to Play Positive Role in Resonating Voice of Africa, Ethiopia Globally”. Inget datum.

78 Ryska federationens ambassad i Sydafrika. ”New Sputnik editorial centers to open in Africa! Sputnik’s multifunctional information hub has opened today in Ethiopia”. Inlägg på Facebook. 19 februari 2025; Baryshnikov, Petr. “Sputnik Plans to Establish More Editorial Centers in Africa”. Sputnik Africa, 19 februari 2025.

79 Audinet, *En quête de “désoccidentalisation”*.

80 BBC. “Inside Kremlin-backed RT training for journalists for Africa”; Audinet. *En quête de “désoccidentalisation”*.

81 The European External Action Service. *3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats*, s. 32-33

4. Frontprojekt och sken-NGO:er

EN STOR DEL AV det ryska informationsekosystemet i Afrika befinner sig i en så kallad ”gråzon”, det vill säga i gränslandet mellan statliga och icke-statliga strukturer. Dessa aktörer har tydliga kopplingar till Kreml, men graden av statlig styrning är ofta svår att fastställa.⁸² Från mitten av 2010-talet fram till sin död var Prigozjin en nyckelfigur bakom ryska informationskampanjer i Afrika, en stor del av hans verksamhet bedrevs just i denna gråzon. Den verksamhet som han byggde upp i Afrika beskrivs mer ingående i kapitel 7. Efter hans död i augusti 2023 tycks den ryska staten ha delat upp en stor del av de verksamheter som Wagner och närstående Prigozjin-anknutna bolag tidigare bedrev på kontinenten. Afrikakåren har tagit över huvuddelen av det säkerhetsrelaterade samarbetet, medan den nyutvecklade organisationen African Initiative har övertagit stora delar av Prigozjins tidigare informationsverksamhet och idag fungerar som den främsta gråzonsaktören gentemot Afrika. I detta kapitel beskrivs denna organisation och hur den, tillsammans med andra ryska aktörer, använder icke-autentiska NGO:er för att skapa intryck av lokalt stöd för sina narrativ.

4.1 Frontprojekt: African Initiative

African Initiative grundades i september 2023, bara en månad efter Prigozjins död och beskrivs av flera analytiker som Rysslands nya ”nav” för informationspåverkan i Afrika.⁸³ African Initiative har sitt säte på en exklusiv adress i Moskva och presenterar sig själv som en oberoende mediabyrå.⁸⁴ Ett flertal rapporter pekar dock på

kopplingar mellan African Initiative och ryska statliga institutioner såsom försvarsministeriet, utrikesministeriet och rysk underrättelsetjänst. Både plattformen som helhet och dess chefredaktör Artiom Kurejev, som enligt bland annat EU arbetar för den ryska federala säkerhetstjänsten (FSB), finns på unionens sanktionslista sedan december 2024.⁸⁵ Till skillnad från de fördolda informationskampanjer som Wagner drivit, verkar African Initiative i allmänhet mer öppet och bilda på dess ledare, såsom Kurejev, förekommer på plattformens sociala mediekonton.⁸⁶ Chefen för African Initiatives franska redaktion, Michail Poznjakov, är också en publik figur som undervisat på journalistiskolan i Bamako och har varit programledare för ett rysk-maliskt tv-program i Mali.⁸⁷ African Initiative spelar troligen även en viktig roll i Afrikakårens informationsstrategi för att rättfärdiga närvaro och omflyttning av ryska trupper i Afrika. Plattformen var bland de första att rapportera om Afrikakårens existens innan den officiellt tillkännagavs, vilket tyder på ett nära samarbete.⁸⁸ Det finns också tydliga indikationer på att African Initiative är engagerat i fördolda informationsmanipuleringsinsatser i Afrika, dessa diskuteras mer ingående i kapitel 7.

Nyhetsbyrån positionerar sig som den främsta ”informationsbron” mellan Ryssland och Afrika genom att förstärka Kremls narrativ med en kombination av traditionella mediestrategier och moderna digitala propagandatekniker. Den driver 16 webbplatser och sociala mediekonton på Telegram och Rysslands största sociala nätverk Vkontakte på sex språk – ryska, engelska, franska, spanska, arabiska och portugisiska.⁸⁹ Dess primära publiceringsplattform är webbplatsen afrinz.ru.⁹⁰ Den

82 Detta arbetssätt, det vill säga användningen av till synes icke-statliga strukturer som styrs informellt av Kreml, används även i Ryssland för att tillgodose olika politiska syften. Se exempelvis beskrivningen av det militär-patriotiska centrumet VOIN i Gustafsson Kurki, Pär. *Putin's Patriotic Agenda at War: Guns, God, Sport, and Roubles*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 2024, s. 26.

83 Bryjka och Czerep. *Africa Corps*, s. 5-6.

84 Moksvakontoret ligger på Presnenskaya Embankment 12, i en av Europas sex högsta skyskrapor, mitt i det lyxiga affärsdistriktet Moscow City. Maillard, Matteo. “De Wagner à Africa Corps, comment la désinformation russe se réorganise en Afrique”. *Jeune Afrique*, 12 mars 2025.

85 Viginum. *African Initiative: From Public Diplomacy to Covert Influence Operations*. Version: 1.0. Juni 2025, s. 5; Europeiska unionens råd. Ryska hybridhot: EU enas om de första uppförandena på förteckningen som svar på destabiliserande verksamhet mot EU, dess medlemsländer och partner. 16 december 2025.

86 Maillard. “De Wagner à Africa Corps”.

87 Peruchon, Léa. “Propaganda Machine: Russia's information offensive in the Sahel”. *Forbidden Stories*, 21 november 2024.

88 Viginum, *African Initiative*, s.8.

89 The European External Action Service, *3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats*, s. 28-33.

90 Cheboi, Allan och Akwei, Eliud. “African Initiative: Russia's new mouthpiece in Africa”. *African Digital Democracy Observatory*, 6 februari 2024.

driver också två kanaler på Rutube, den ryska motsvarigheten till Youtube, och ett TikTok-konto på spanska.⁹¹ African Initiative visar en konsekvent aktivitet på Telegram, med nästan 6500 meddelanden på den ryska kanalen i maj 2025.⁹² Följaktligen har dess ryskspråkiga kanal flest följare – 56 700 jämfört med 5 800 för den franska, 3 700 för den engelska, 3 000 för den arabiska, 1 000 för den portugisiska och 539 stycken för den spanska.⁹³

Liksom för andra kanaler är det svårt att bedöma den totala räckvidden för dess innehåll. I många delar av Afrika konsumeras nyheter ofta via Whatsapp eller andra meddelandeappar, radio eller genom mun till mun-metoden, vilket gör det svårt att få tillgång till tillförlitliga data. Det bör noteras att ofta sprids African Initiatives innehåll också via andra sociala mediekonton, vilket ökar antalet mottagare, en del av innehållet som publicerats på Telegram har fått hundratusentals visningar.⁹⁴

African Initiative sänder också programmet ”L’heure Russe” (Den ryska timmen) som sänds två gånger i veckan på den burkinska radiostationen Savane Radio.⁹⁵ Sedan februari 2025 har African Initiative också en podcast på ryska som heter ”Pulse of Africa”, där påstådda experter intervjuas om olika aktuella teman med koppling till afrikansk politik, ekonomi och konflikter.⁹⁶

4.2 Sken-NGO:er

Förutom sin roll som mediebyrå har African Initiative etablerat ett nätverk av lokala kontakter i Afrika, inklusive informationsentreprenörer, och byggt upp ett antal Afrikabaserade NGO:er. Dessa NGO:er hjälper till att integrera organisationen i lokalsamhällen och främja Rysslands mjuka makt genom offlineaktiviteter, vilket

gör det möjligt att sprida ryska narrativ och idéer mer organiskt.

Det mest framträdande exemplet är en rysk-burkinsk NGO, även den kallad African Initiative, med en logotyp som tydligt liknar nyhetsbyråns. Organisationen grundades i Burkina Faso i november 2023 av Viktor Lukovenko, en rysk bloggare och journalist med påstådda kopplingar till GRU.⁹⁷ Lukovenko har också spridit pro-ryska narrativ – och ibland desinformation – via sin Telegramkanal ”Smile and Wave” (@afric_ylbka). Han har en bakgrund inom rysk informationspåverkan i Afrika, tidigare har Lukovenko arbetat för nyhetsbyrån African Initiative och dessförinnan inom ett av Prigozjins desinformationsprojekt.⁹⁸ Enligt dess Telegramkanal, med drygt 5 000 användare, är organisationens huvudsakliga mål att ”stärka vänskapen och den ömsesidiga förståelsen, freden och harmonin mellan folken i Burkina Faso och Ryssland” samt att uppmuntra ”den moraliska, andliga och fysiska utvecklingen” hos ungdomar i det två länderna.⁹⁹

Liknande initiativ har lanserats i Mali och Niger. I Mali bildades den rysk-maliska föreningen Perspective sahélienne i juli 2024, med stöd från African Initiative. Senare samma månad tillkännagav föreningen lanseringen av en rysk ”journalisthögskola” i Bamako. I Niger lanserades Ensemble main dans la main Niger-Russie (EMNR) i maj 2024. EMNR har nära kopplingar till African Initiative och de två har bland annat överlappande anställda. African Initiative uppges också sträva efter att utvidga sitt inflytande utanför Sahel, bland annat i Libyen, Senegal, Tanzania, Centralafrikanska republiken och Togo. Denna ambition är även tydlig i Ekvatorialguinea där organisationen har etablerat ett kontor, bygger upp nätverk av lokala influenser och har bildat en lokal African Initiative-förening. Sannolikt är den ekvatorialguineanska befolkningen en central målgrupp för det innehåll som African Initiative publicerar på spanska, då landet är det enda spankstalande i Afrika.¹⁰⁰

91 Afrikanskaiaa initsiativa. Rutube-konto, hämtad 18 juni 2025. <https://rutube.ru/channel/35783209>; Afrique libre! Svobodnaja Afrika! Rutube-konto, hämtad 18 juni 2025; Viginum, *African Initiative*, s.5.

92 Afrikanskaiaa initsiativa. Konto på Telegram, hämtad 23 maj 2025.

93 Officiella siffror hämtade den 23 maj 2025 från African Initiatives Telegram-kanaler.

94 Cheboi och Akwei, ”African Initiative”.

95 Akwei och Alsedeg. ”Grassroot movements entrenching Russia’s position in Africa”.

96 Viginum, *African Initiative*, s. 14.

97 NGO:n har enligt informationen när den lanserades, en styrelse med åtta medlemmar, både ryska och burkinska. Viginum, *African Initiative*, s. 16.

98 Lukovenko har sedan dess lämnat projektet och i april 2025 arresterades han i Kirgizistan, anklagad för att ha rekryterat legosoldater. Viginum, *African Initiative*, s. 7; Zongo, Serge Pacome. ”Coopération Burkina-Russie: L’association « African Initiative » lance officiellement ses activités”. *Burkina* 24, 19 november 2023.

99 African Initiative. Présentation de AFRICAN INITIATIVE. Inlägg på Telegram, 24 november 2023, 22:29.

100 Viginum, *African Initiative*, s. 23.

5. Påverkansentreprenörer och lokala mellanhänder

PÅVERKANSENTREPRENÖRER OCH LOKALA MELLANHÄNDER, det vill säga icke-statliga aktörer som länkar samman ryska statliga strukturer och lokala samhällen, spelar en viktig roll i det pro-ryska informationsekosystemet. Dessa aktörer förmedlar och anpassar pro-ryskt innehåll för att passa afrikanska kontexter och gör därmed Kremles narrativ mer trovärdiga och lokalt förankrade.¹⁰¹ Kapitlet presenterar ett urval av de aktörer som spelar en särskilt framträdande roll.

5.1 Påverkansentreprenörer

Begreppet ”påverkansentreprenörer” har bland annat använts av forskarna Kevin Limonier och Marlene Laurelle, som beskriver dessa som privata aktörer som verkar i gränslandet mellan affärer, politik och propaganda för att främja ryska intressen. En del av dessa påverkansentreprenörer är ryska, där Wagnergruppens grundare Jevgenij Prigozjin är en av de mest välkända. Andra kommer från olika europeiska eller afrikanska länder.¹⁰²

Ett framträdande exempel på en europeisk påverkansentreprenör var Luc Michel, en belgisk politisk aktivist och uttalad stalinist med bakgrund i radikala rörelser, som stod bakom nätverket Russosphere (den ryska sfären). Det lanserades endast dagar innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 och spred pro-ryska, pro-Wagner och anti-franska budskap på sociala medier till afrikanska målgrupper. Michel, som avled i april 2025, anses ha varit inblandad i desinformationskampanjer i flera afrikanska länder, men förnekade själv alla kopplingar till Wagner och den ryska staten.¹⁰³

Lokala afrikanska aktörer spelar sannolikt en lika viktig, om inte ännu viktigare, roll som de europeiska påverkansentreprenörerna. Som tidigare nämnts bygger Rysslands påverkansstrategi i Afrika på att förankra sina narrativ genom lokala röster, vilket ökar deras trovärdighet och spridning. Förutom att etablera egna civilsamhällesstrukturer knyter ryska aktörer även befintliga organisationer, ledare eller opinionsbildare till sig för att ge narrativen sken av att komma från genuina pan-afrikanska gräsrotter.¹⁰⁴

Prigozjin var skicklig på att skapa relationer och bygga ett stort nätverk av afrikanska påverkansentreprenörer, dessa inkluderar bland annat Kémi Séba, fransk-beninsk aktivist, och Nathalie Yamb, schweizisk-kamerunsk opinionsbildare. Båda är framstående pan-afrikanska influerare/aktivister som driver anti-västliga och pro-ryska budskap på sociala medier och i regionala forum.¹⁰⁵

Séba är en av de främsta pro-ryska influerarna på kontinenten med nästan 2,5 miljoner följare på sina sociala-medier konton.¹⁰⁶ År 2015 grundade han organisationen Urgences Panafricanistes i Senegal. Organisationen finns i elva frankofona afrikanska länder och beskriver sig själv som en ”[s]vart rättighetsorganisation med geopolitiskt och humanitärt fokus, specialiserad på frågor som rör suveränitet, nykolonialism och främjandet av social rättvisa.”¹⁰⁷ En kartläggning av the Africa Report gör gällande att Séba rekryterades av Prigozjin två år efter att organisationen startats och sedan finansierade Sébas aktiviteter under 2018-2019.¹⁰⁸ Han utgjorde en viktig byggsten i Prigozjins nätverksbyggande i Afrika på grund av sin redan etablerade roll

101 Limonier och Laurelle. ”Russia’s African Toolkit”.

102 Limonier och Laurelle. ”Russia’s African Toolkit”.

103 Atanesian, Grigor. ”Russia in Africa: How disinformation operations target the continent”. *BBC*, 1 februari 2023; Sukhankin, Sergey. ”Russia Struggles for ‘Hearts and Minds’ in Global South (Part Two)”. *Jamestown*, Vol. 21, Nr. 28, 2024; Nätverkets konton på sociala medier är fortsatt aktiva även efter Michels bortgång. Se exempelvis: RUSSOSPHERE-En défense de la Russie. Konto på Facebook, hämtat 20 november 2025.

104 Akwei och Alsedeg. ”Grassroot movements entrenching Russia’s position in Africa”.

105 Andra exempel på framträdande afrikanska påverkansentreprenörer är Harouna Douamba (affärsman verksam i Elfenbenskusten, ursprungligen från Burkina Faso) som leder ett pro-ryskt och anti-västligt desinformationsnätverk i Centralafrikanska republiken och Burkina Faso och Héritier Doneng (numera Centralafrikanska republikens ungdoms-, idrotts- och medborgarminister) som tidigare ledde trollfabriken Bureau of Information and Communication, vilken spred pro-rysk propaganda i Centralafrikanska republiken. Le Cam, Morgane. ”The faces of Russia’s influence across the African continent”. *Le Monde*, 6 augusti 2023; Peruchon. ”Propaganda Machine”.

106 Akwei och Alsedeg. ”Grassroot movements entrenching Russia’s position in Africa”.

107 Urgences Panafricanistes. Who are we?. Hämtad 20 november 2011.

108 Roger, Benjamin. ”Russia: How Yevgeny Prigozhin funded Kemi Seba to serve his own African ambitions”. *The Africa Report*, 11 april 2023.

i den pan-afrikanska rörelsen.¹⁰⁹ I Frankrike är Séba dömd för flera brott kopplade till spridande av hatpropaganda och 2024 framtogs han sitt franska medborgarskap av franska myndigheter.¹¹⁰ I januari 2025 tillkännagav Séba att han planerar att ställa upp i presidentvalet i Benin i april 2026.¹¹¹

Yamb står sedan juli 2025 på EU:s sanktionslista och är förbjuden att resa in i unionen då hon har starka kopplingar till Afric (Association for Free Research and International Cooperation) en pro-rysk organisation ”med anknytning till ryska privata militära företag, och är ansvarig för att stödja ryska federationen genom informationsmanipulation och påverkansoperationer”.¹¹²

Ytterligare noterbara exempel på pro-ryska påverkansentreprenörer är kamerunske journalisten Justin Tagouh och den Nairobibaserade brittisk-sudanesiske journalisten Ahmad Kaballo, som båda har grundat lokala pro-ryska mediaplattformar- och kanaler. Tagouh ligger bakom den kamerunska tv-kanalen Afrique Média som riktar sig till fransktalande målgrupper i Sahel och Västafrika och som uppskattas ha miljontals tittare och över en miljon följare totalt på sina olika sociala medier.¹¹³ Tv-kanalen har anklagats för att ha nära kopplingar till Kreml och Wagner. Den har bland annat sänt exklusiva röstmeddelanden från Prigozjin och i slutet av 2022 ingick den ett partnerskap med RT med motiveringen att de ska bekämpa ”vilsledande västerländsk propaganda”.¹¹⁴

Kaballo låg bakom medieplattformen Africa Stream, som spred nyheter via sociala medier och som enligt egen utsago var en oberoende och opartisk panafrikansk digital mediaorganisation.¹¹⁵ Stora delar av innehållet bar dock en anti-västerländsk och pro-rysk ton. Efter att USA:s utrikesminister Antony Blinken i september 2024 anklagade RT för att ligga bakom sajten stängdes Africa Streams konton av på flera sociala medieplattformar.¹¹⁶ I juni 2025 meddelade Kaballo att Africa Streams verksamhet skulle läggas ner och hävdade att det var ett resultat av att den ”imperialistiska” världen ville stoppa plattformen från att belysa

”kolonialismens, nykolonialismens och imperialismens” påverkan på Afrikas utveckling.¹¹⁷

Vissa pro-ryska aktörer bedriver även påverkansarbete offline, bland annat genom att mobilisera demonstrationer. Ett exempel är Parade (Partenariat Alternatif Russie-Afrique pour le Développement Économique), en pro-rysk rörelse med säte i Senegal och verksamhet i minst 15 afrikanska länder. Under ledning av den profilerade pro-ryska influeraren Samba Mbenda Diaw samarbetar organisationen med ryska ambassader på kontinenten och deltar i statligt arrangerade evenemang i Moskva. I samband med kuppen i Niger 2023 organiserade Parade till exempel gatuprotester där deltagare uttryckte stöd för juntan samtidigt som de viftade med ryska flaggor.¹¹⁸ När dessa rörelser mobiliserar lokalbefolkningen kan det skapa en bild av omfattande folkligt stöd, som pro-ryska budskap under anti-franska protester i Sahel. Samtidigt förekom genuina protester och panafrikanska och anti-franska strömningar är djupt rotade i flera afrikanska stater, vilket gör det svårt att skilja mellan verkligt missnöje och rysk-orkestrerad påverkan.

5.2 Lokala mellanhänder och uppbyggnad av lokal förmåga

Det finns också ytterligare lokala aktörer som spelar en betydande roll i det ryska informationsekosystemet, såsom journalister, politiker, aktivister med flera. De saknar troligen formella band till Kreml och direkta ekonomiska incitament, men bidrar ändå till att förstärka ryska narrativ. Vilka aktörer som faktiskt har direkta kopplingar till ryska staten, eller får betalt för sitt engagemang, är ofta svårt att verifiera.

Det är tydligt att pro-ryska, anti-västliga narrativ används av lokala eliter för egna politiska syften. I Elfenbenskusten har till exempel anhängare till oppositionskandidaten Laurent Gbagbo utnyttjat ryskproducerat innehåll för att attackera sittande president Ouattara och hans Frankrikeorienterade anhängare. På

109 Akwei och Alsedeg. ”Grassroot movements entrenching Russia’s position in Africa”.

110 Sankare, Oumar. ”Anti-colonial African activist Kemi Seba arrested in France”. *Anadolu Ajansi*, 15 oktober 2024.

111 Africanews. ”Kémi Séba announces candidacy for Benin’s 2026 presidential election”. 6 januari 2025.

112 Europeiska unionens råd. Ryska hybridhot: EU inför sanktioner mot nio personer och sex enheter som är ansvariga för destabiliserande åtgärder i EU och Ukraina. 15 juli 2025.

113 Kahn, Gretel. ”A Kremlin mouthpiece at the heart of Africa: how Afrique Média helps Putin court audiences in their own language”. *Reuters Institute*, 19 september 2023.

114 Cheboi, Allan; Akwei, Eliud; Igbine, Anita; Ngnie, Christian; Solonka, Dorcas; Ndung’u, John; Njoroge, Moffin och Manessong, Vanessa. Afrique Média TV: Kremlin’s new African mouthpiece? *African Digital Democracy Observatory*, 20 september 2023; Kahn, ”A Kremlin mouthpiece at the heart of Africa”.

115 African Stream. Hämtad 20 november 2025.

116 USA:s utrikesministerium. Secretary Antony J. Blinken Remarks to the Press. 13 september 2024.

117 a.kaballo. ”African Stream is closing down”. Inlägg på Instagram, vecka 26 2025.

118 Akwei och Alsedeg. ”Grassroot movements entrenching Russia’s position in Africa”.

liknande sätt har aktörer inom den panafrikanska rörelsen använt material från ryska medier som en resurs att mobilisera stöd för egna kampanjer, till exempel inom rörelsen mot valutaunionen CFA-franc, som ofta lyfts fram i artiklar av RT.¹¹⁹

Slutligen bör noteras att Ryssland, utöver att driva egna informationsoperationer, sannolikt bidrar till att bygga upp kapacitet för informationspåverkan hos pro-ryska regimer i Afrika, exempelvis militärjuntan i Burkina Faso, för att dessa ska kunna befästa sin egen makt i linje med Moskvas intressen. Under våren 2025 spreds plötsligt stora mängder AI-genererat material på sociala medier, inklusive virala musikvideor med kända artister som R. Kelly, Rihanna and Beyonce,

som hyllade den rysslandsvänlige juntaledaren Ibrahim Traoré. Kampanjen fick bred spridning både i och utanför Afrika. Även om det saknas belägg för att ryska aktörer deltog i just denna AI-kampanj, finns tecken på att de bidragit till att bygga upp sådan kompetens i Burkina Faso. Vid sidan av sitt säkerhetsstöd till juntan har ryska aktörer länge varit aktiva i landets informationsfär för att legitimera regimen.¹²⁰ Det finns även uppgifter om att Traorés bröder Inoussa och Kassom nu leder sofistikerade mediekampanjer riktade mot demokratiskt valda regeringar i Burkina Fasos närområde. Det pekar på hur fler aktörer, av eget intresse, för fram narrativ som ligger i linje med ryska – sannolikt utan direkt inblandning från Moskva.¹²¹

119 Douzet, Frédéric; Limonier, Kévin; Mihoubi, Selma och René, Elodie. Mapping the spread of Russian and Chinese contents on the French-speaking African web. *Journal of Cyber Policy*, 6(1), 2021, 51; Limonier, Kevin. *Diffusion de l'information russe en afrique. IRSEM*. Note de recherche Nr 66, 13 november 2018.

120 African Defence Forum. "Russia Flooding Burkina Faso With Disinformation". 27 februari 2024.

121 Brown, *The bear and the bot farm*.

6. Informationspåverkan i det öppna

SOM FRAMGICK I FÖREGÅENDE kapitel bygger en central del av Rysslands informationsstrategi i Afrika på att skapa relationer med lokalt förankrade aktörer som kan sprida ryska budskap på ett mer trovärdigt sätt. Detta sker bland annat genom att knyta journalister och influerare till sig. Ryska aktörer försöker samtidigt förstärka och lokalt förankra sina narrativ genom att använda alternativa kanaler, såsom populärkultur, och genom olika fysiska evenemang. Narrativen om västerländsk nykolonialism och Ryssland som en beskyddare av afrikansk suveränitet uttrycks därför inte enbart genom politik, opinionsbildning eller nyhetsrapportering. De vävs också in i kultur, sport och andra vardagliga sammanhang, vilket gör dem svårare att upptäcka och bemöta.¹²² Detta kapitel belyser hur Ryssland arbetar relationsskapande gentemot journalister, influerare och lokalsamhällen samt hur ryska aktörer använder alternativa kanaler för att nå ut med sina budskap.

6.1 Pressresor, seminarier och utbildning av journalister och influerare

Betydelsen av att bygga relationer till lokala journalister framgår av att flera ryska aktörer, bland annat RT, Sputnik och African Initiative, har inlett utbildningsinsatser för journalister på kontinenten. Genom initiativet RT Academy erbjuder RT sedan september 2024 gratis onlineutbildningar för journalister. Enligt RT har över 1 000 afrikanska journalister deltagit, främst från Kongo, Kamerun, Nigeria och Tanzania.¹²³ Under namnet SputnikPro arrangerar Sputnik seminarier, föreläsningar

och masterklasser för journalister, pressekreterare, influerare och mediestudenter på avancerad nivå.¹²⁴

African Initiative beskriver själv sina kostnadsfria journalistutbildningar som ett verktyg för Rysslands samarbete med AES-staterna (Alliansen för Sahelstaterna, en militär-politisk pakt mellan juntaledarna i Mali, Niger och Burkina Faso) och stödjer bland annat den tidigare nämnda journalisthögskolan i Bamako. Vid en konferens i Bamako i december 2024 hänvisade chefredaktör Kurejev till vad han kallade västerländsk kritik mot African Initiatives satsningar och framhöll att organisationen nu ska arbeta ännu effektivare och utbilda ännu fler maliska journalister.¹²⁵

Dessa initiativ tycks innehålla typiska inslag i ett journalistutbildningsprogram, såsom journalistiska värderingar, faktagranskning och liknande. Samtidigt innehåller de tydliga inslag av rysk propaganda, särskilt kring kriget i Ukraina och anti-västliga narrativ. Ett återkommande och något ironiskt inslag är lektioner i hur man identifierar ”falsa nyheter”, vilka i allmänhet påstås komma från västerländska medier.¹²⁶ I RT Academys kursmaterial beskrivs ukrainska soldater i Mariupol som ”nynazister” och våldokumenterade händelser framställs som exempel på västerländska falska nyheter, såsom Rysslands inblandning i massakern 2022 i ukrainska Butja eller den kemiska attacken 2018 som tillskrivs den ryskstödda Assad-regimen i syriska Douma.¹²⁷ Ett annat exempel är ett evenemang som African Initiative arrangerade 5 juni 2025 i Nizjnij Novgorod med deltagande av, enligt uppgift, 30 afrikanska bloggare och journalister. Temat var hur afrikanska medier kan motverka myter och ”skapa en objektiv bild” av Ryssland i Afrika.¹²⁸ På liknande sätt framställs i utbildningen vid journalisthögskolan i Bamako journalister som soldater och internet beskrivs som ”ett alternativt slagfält, där kriget

122 Nwonwu, Chiagozie; Tukur, Fauziyya; Alo, Olaronke och Korenyuk, Maria. “War ‘tour’, football and graffiti: How Russia is trying to influence Africa”. *BBC*, 10 september 2024.

123 RT. “RT set to expand in Africa”.

124 Tombe, Louvier Kindo. ”Optimizing Media Cooperation: Russian Press Agency Sputnik, Takes Educative Project to Cameroon”. *News Upfront*, 22 september 2022; Rossiya Segodnya. ”International educational project from the best Russian and foreign media managers, experts and leading specialists of Rossiya Segodnya media group”. Hämtad 20 november 2025; Ethiopian News Agency. ”SputnikPro Provides Training for Ethiopian Journalists”. Inget datum, hämtad 20 november 2025; Rossiya Segodnya. “Journalists from Africa take part in SputnikPro face-to-face internship”. 4 juli 2025.

125 Afrikanskaia initsiativa. ”V Mali prosjla konferentsiia na temu sotrudnitjestvo Rossii so stranami AES”. 2 december 2024.

126 Lorgerie, Paul. “‘Russian Houses’ in Africa: Moscow’s new soft power tool”. *The Africa Report*, 20 november 2024.

127 RT Academy. Hämtad 20 november 2025; BBC. “Inside Kremlin-backed RT training for journalists for Africa”.

128 Bembeeva, Buinta. “‘Russia and Africa must stand as a united front against lies’: fakes exposed at digital forum”. *African Initiative*, 6 juni 2025.

inte utkämpas av reguljära arméer, utan av journalister, informationskampanjer, politiska teknologer och opinionsbildare”.¹²⁹

Ur ett ryskt perspektiv fyller dessa utbildningsprogram flera strategiska funktioner. Historiskt har Ryssland använt utbildning som ett verktyg att bygga lojalitet och skapa långsiktiga nätverk, något som även dessa initiativ illustrerar. De deltagande journalisterna får inte bara yrkesmässig kompetens, utan blir också potentiella bärare av ryska narrativ som kan påverka opinionen i sina hemländer.¹³⁰ Samtidigt tycks de ryska arrangörerna försöka skapa långsiktiga band till deltagarna. Enligt African Initiative erbjöds de tre bästa studenterna i journalistutbildningens första årskull anställning, samt vidareutbildning i Ryssland innan de ska återvända för att omsätta sina kunskaper i Mali.¹³¹

Ryska aktörer bjuder även in till pressresor som syftar till att påverka journalister och influerare och nå ut i deras kanaler mer direkt. I maj 2024 bjöd African Initiative in en grupp bloggare från Mali på en sådan resa till Ryssland och ryskockuperade områden i Ukraina, såsom Mariupol.¹³² Delar av resan sändes live på flera av African Initiatives egna kanaler.¹³³ I juni samma år arrangerade ryska statliga medier tillsammans med ryska tjänstemän en liknande resa för journalister och bloggare från åtta länder, inklusive länder från Afrika. Även den omfattade besök i Ryssland och ryskockuperade områden i Ukraina. Att låta journalister rapportera på lokala språk bidrar till att ge rysk propaganda en skenbar trovärdighet. I artiklar och inslag från dessa resor benämner afrikanska journalister ryskockuperade ukrainska städer som ”konfliktzoner i Ryssland” och återupprepar olika former av rysk propaganda kring kriget i Ukraina.¹³⁴

Ryska medier utbildar dock inte enbart journalister utan deras verksamhet utgör också ett exempel på samverkan mellan olika aktörer. I augusti 2025 anordnade RT en föreläsning för 30 dekaner från ortodoxa kyrkor i 22 afrikanska länder som besökte Moskvapatriarkatet. Evenemanget som beskrevs som ett ”historiskt initiativ” handlade om hur kyrkligt material kan spridas i sociala medier.¹³⁵

6.2 Dokumentärer och populärkultur

Både RT och African Initiative producerar propaganda i dokumentärform. På RT:s webbplats finns ett brett utbud av dokumentärer och tv-program om Afrika tillgängliga gratis. Till exempel ”The Battle for Africa”, en dokumentär som fokuserar på ”hur Mali blev flaggskeppet för kampen för självständighet i Afrika” genom att trotsa ”fransk nykolonialism”, och ett flertal avsnitt av ”Lumumba’s Africa”, ett TV-program där den kenyanske panafrikanske professorn Patrick Loch Otieno Lumumba utforskar olika frågor såsom ”västerländska sanktioners ideologiska press på Afrika” och ”[a]frikanska ledare som blivit förstörda av väst”.¹³⁶ African Initiative har också medproducerat dokumentärfilmer, inklusive ”The end of neo-colonialism – Central African Republic”, en film som framställer Rysslands roll i Centralafrikanska republiken som ett värn mot västerländsk nykolonialism, och som skapats i samarbete med det ryska kulturhuset i Serbien. Det senaste exemplet illustrerar att African Initiative samverkar med ryska aktörer i Europa för att stärka bilden av Ryssland i Afrika.¹³⁷

Det finns även populärkulturella exempel på hur dessa budskap sprids. År 2021 släpptes propagandafilmerna *Tourist* och *Granite*, som skildrar ryska legosoldater som hjältar i Centralafrikanska republiken och Moçambique. Dessa filmer ska ha sponsrats av Prigozjin och inspirerats av Wagner-gruppen. *Tourist* visades till exempel gratis på nationalarenan i Bangui, Centralafrikanska republikens huvudstad, och många besökare fick gratis t-shirts med filmens affisch på.¹³⁸

Andra exempel finns i den digitala populärkulturen. I juli 2024 lanserade en rysk utvecklare med koppling till African Initiative en modifikation till det populära datorspelet *Hearts of Iron IV* som inte är sanktionerat av den svenska spelutvecklaren Paradox Development Studio. Modifikationen ”African Dawn” låter spelaren bilda en allians mellan staterna i Sahel för att stå emot Ecowas och västerländskt inflytande, i linje med Kremls

129 Peruchon, ”Propaganda Machine”.

130 BBC, ”Inside Kremlin-backed RT training for journalists for Africa”.

131 African Initiative. ”African Initiative invited the winners of the Malian School of Journalism to Moscow”. 10 december 2024.

132 Nwonwu, Tukur, Alo och Korenyuk, ”War ‘tour’, football and graffiti”.

133 Maillard, ”De Wagner à Africa Corps”.

134 Nwonwu, Tukur, Alo och Korenyuk, ”War ‘tour’, football and graffiti”.

135 Den ryska ortodoxa kyrkan. ”Visit of Deans of the Patriarchal Exarchate of Africa to Russia concludes”. Inget datum. Hämtad 20 november 2025.

136 RT Doc. ”Africa”. Hämtad 20 november 2025.

137 Viginum, ”African Initiative”, s. 15.

138 Lindén, ”Russia’s relations with Africa”; African Defence Forum. ”CAR at Center of Russian Disinformation Effort”. 29 mars 2022.

propagandistiska agenda.¹³⁹ Ett annat exempel är datorspelet *Sparta 2035*, som släpptes i februari 2025, där spelarna leder en grupp ryska legosoldater med uppdrag att bekämpa terrorism i Afrika.¹⁴⁰ Det är utvecklat av Lipsar Studio med finansiering från The Institute for Internet Development, en rysk tankesmedja med starka kopplingar till Kreml.¹⁴¹

Ett sista exempel är skivbolaget Afrin Records, som i december 2023 lanserades av Lukovenko, grundaren till NGO:n African Initiative i Burkina Faso.¹⁴² Enligt egen beskrivning syftar skivbolaget till att motverka den västliga konsumtionskulturens dominans genom att erbjuda stöd till panafrikanska artister. På skivbolagets Youtube-kanal publicerades videor där African Initiative-medarbetare och artister framför pro-rysk musik. En av de mest sedda är en välkomstlåt till Afrikakåren med artisten Ouattara Drissa (Fadouba) som hade över 5 000 visningar.¹⁴³ Skivbolagets Youtube-kanal hade dock ett blygsamt antal följare (526) innan den försvann från tjänsten i mitten av 2025.¹⁴⁴

6.3 Fysiska evenemang

Ryska kulturhus och African Initiatives lokala organisationer anordnar en rad fysiska och digitala aktiviteter, ofta i samarbete med varandra eller lokala partner. Dessa omfattar bland annat språkkurser i ryska, sportevenemang, konferenser, offentliga visningar av pro-ryska filmer, seminarier, tävlingar i exempelvis kampsport, armbrytning och teckning med politiska teman. Det anordnas även firande av olika symboliska händelser, till exempel födelsedagsfirande för Rysslands

president Vladimir Putin.¹⁴⁵ Bland de evenemang som African Initiative-organisationen i Burkina Faso anordnat finns ett rundabordssamtal den 21 mars 2024 på temat ”Skydd och bevarande av traditionella värderingar under västerländskt inflytande”, samt en fotoutställning den 9 maj med titeln ”10 år av krig i Donbas”, där besökarna även kunde se sändningar från segerdagsparaden i Moskva.¹⁴⁶

Andra evenemang inkluderar historierevisionism och glorifiering av ryska historiska händelser och personer, där Rysslands imperialistiska bakgrund och sovjetiska förtryck i regel är gravt nedtonat och där paralleller görs till afrikanska staters självständighetskamp. Ryska kulturhus har också arrangerat föreläsningar, utställningar och evenemang på temat ”russofobi” som för fram budskap om att västs Rysslandspolitik drivs av ”irrationellt hat” snarare än säkerhetsfrågor.¹⁴⁷

De filmer som dessa arrangörer visar är ofta RT-produktioner som främjar Moskvans utrikespolitiska narrativ. Förutom ”The Battle for Africa”, som tidigare nämnts och kan filmen ”Why I Moved to Russia” nämnas. Den har visats bland annat i Tanzania och Mali och skildrar amerikaner som flyttat till Ryssland.¹⁴⁸ Filmen framställer Ryssland som en motpol till ett moraliskt förfallet USA.¹⁴⁹ Även filmer som *Tourist* har visat av African Initiative-organisationer, exempelvis i Burkina Faso.¹⁵⁰

Tillsammans illustrerar dessa initiativ den stora bredd av kanaler som används och hur olika aktörer ofta är tätt sammanlänkade. Även om vissa aktiviteter liknar andra länders kulturfrämjande arbete, används de ryska kulturhusen och relaterade initiativ i högre grad för att sprida statliga narrativ, liksom ren propaganda, desinformation och historierevisionism.

139 EUvsDisinfo. ”Playing Games in Africa”. 26 augusti 2024.

140 *Sparta*. SPARTA 2035 on Steam. Hämtad 10 oktober 2025.

141 Lipsar Studio. Inlägg på X, 6 mars 2025, 14:21; Garaeva, Yulia. ”‘There is almost no one left here’: game developers leaving Russia to survive”. Real Vremya, 23 december 2022.

142 Ulybajemsja & Masjem. ”Afrin Records”. Inlägg på Telegram, 12 december 2023.

143 Viginum, ”African Initiative”, s. 17

144 Afrin Records. Konto på Youtube, kontot var aktivt i juni 2025 men inte i oktober samma år.

145 Viginum, ”African Initiative”, s. 17; Lorgerie, ”‘Russian Houses’ in Africa”; Maillard, ”De Wagner à Africa Corps”.

146 Akwei och Alsedeg. ”Grassroot movements entrenching Russia’s position in Africa”.

147 I samband med dess invigning anordnade det ryska kulturhuset i Niamey en utställning om slaget vid Kulikovo, som beskrevs som ”det första steget mot Rysslands självständighet från Gyllene hordens ok”. Paralleller drogs också till Nigers självständighetskamp. Enligt Klyszcz utgör utställningen ett tydligt exempel på rysk historierevisionism eftersom slaget stod mellan östslaviska furstendömen som tillhörde Kyivrus, inte Ryssland. Klyszcz, *Rossotrudnichestvo in Africa*.

148 Klyszcz, *Rossotrudnichestvo in Africa*; Россотрудничество. ”RT Doc film ‘Battle for Africa’ was shown abroad”. 24 juli 2023.

149 Rt.doc. ”Why I Moved to Russia”.

150 Viginum, *African Initiative*, s. 17.

7. Informationspåverkan i det fördolda

DE AKTÖRER SOM HITTILLS beskrivits verkar huvudsakligen öppet. Samtidigt sker en betydande del av Rysslands informationspåverkan i Afrika, liksom i andra delar av världen, i det fördolda eller halvdolda genom exempelvis trollfabriker, koordinerad icke-autentisk aktivitet samt plattformsm Manipulation, outsourcade nätverk och fejk-sajter. Bakom dessa aktiviteter står ofta påverkansföretag med nära koppling till Kreml eller rysk underrättelse-tjänst, det som här benämns som påverkansindustrin. Denna kategori överlappar delvis med tidigare beskrivna aktörer: vissa rör sig mellan öppna och fördolda former av påverkan, medan andra agerar helt utanför offentlig insyn. Av naturliga skäl är många av dessa aktörer svåra att identifiera och det är svårt att fastställa avsändare och hierarkier. Nedan följer några av de mest väldokumenterade exemplen på sådan fördold påverkan.

7.1 Prigozjins påverksansindustri- ella komplex

En betydande del av detta "påverkansindustriella komplex" skapades och leddes av Prigozjin fram till hans död 2023. Flera av de initiativ som stod under hans kontroll ingick i en ett paraplyprojekt kallad Project Lakhta som grundades 2013 och vars syfte var att planera och genomföra påverkansoperationer utanför Ryssland.¹⁵¹ Project Lakhta förenade företag, trollfabriker, mediebolag och regionala underleverantörer i en samlad informationsapparat. Projektet fokuserade inledningsvis på att påverka opinionen i USA – ett av de mest kända initiativen är trollfabriken Internet Research Agency (IRA), som blev internationellt uppmärksammat efter dess försök att påverka det amerikanska presidentvalet 2016. Senare utvidgades verksamheten till Afrika, där dess afrikanska gren, Africa Politology, bland annat låg bakom anti-franska informationskampanjer till stöd

för Wagnergruppens insatser.¹⁵² Prigozjin byggde upp ett komplext nätverk för informationspåverkan i Afrika, där strategier och budskap tycks ha utformats i Sankt Petersburg, men förmedlats genom lokala frontorganisationer, trollfabriker och betalda opinionsbildare, särskilt på platser av strategisk betydelse för Ryssland såsom Sahel, Sudan, Libyen och Centralafrikanska republiken.¹⁵³

Ett exempel på detta är när Facebook i maj 2021 identifierade ett nätverk av individer med tidigare koppling till IRA som riktade in sig på Sudan. Fejkprofiler inom nätverket framställde Prigozjin och Ryssland som "vänner och allierade till det sudanesiska folket", samtidigt som de betonade den strategiska betydelsen av att etablera en rysk flottbas i Port Sudan.¹⁵⁴

Utöver att rikta sig till målgrupper i olika afrikanska länder har vissa kampanjer fokuserat på den afrikanska diasporan. Ett exempel är en Facebook- och webbkampanj från Lakhta, som riktades mot afrikanska grupper i Frankrike och som spred påståenden om att den franska regeringen planerade att skicka afrikanska migranter för att strida i Ukraina.¹⁵⁵

Samtidigt utvecklade Prigozjin och hans närmaste nätverk parallella regionala strukturer för informationspåverkan, exempelvis initiativet Afric. Afric framställdes som ett nätverk av självständiga afrikanska experter, men fungerade i praktiken som en kanal för att sprida ryska budskap och desinformation. Afric verkade i samordning med andra delar av Prigozjins påverkansnätverk och var bland annat inblandat i valpåverkan i afrikanska länder såsom Zimbabwe, Madagaskar och Moçambique.¹⁵⁶

Givet Prigozjins centrala roll i de tidigare initiativen kan nedmonteringen av Wagner efter hans död ses som början på en ny fas i Rysslands fördolda påverkansarbete. En stor del av den tidigare verksamheten har avvecklats, särskilt de delar som riktade sig till en rysktalande publik.¹⁵⁷ Kreml tycks ha hanterat övergången i

151 USA:s finansministerium. Treasury Targets the Kremlin's Continued Malign Political Influence Operations in the U.S. and Globally. 29 juli 2022; USA:s justitieministerium. Russian Project Lakhta Member Charged with Wire Fraud Conspiracy. 10 september 2020.

152 Viginum. *War in Ukraine – Three years of Russian information operations*. Februari 2025, s. 10.

153 Maillard, "De Wagner à Africa Corps".

154 le Roux, Jean och Knight, Tessa. *The Disinformation Landscape In West Africa And Beyond*. Washington DC: Atlantic Council. Juni 2023, s.15.

155 Viginum, *War in Ukraine*, s.10.

156 Shekhovtsov, Anton. *Fake Election Observation As Russia's Tool Of Election Interference: The Case of AFRIC*. Berlin: European Platform for Democratic Elections.

157 Viginum, *War in Ukraine*, s.10.

Afrika med försiktighet för att inte störa den befintliga informationsstrukturen. Project Lakhtas verksamhet tycks delvis ha integrerats i den beskrivna mediebyrån African Initiative, som bedriver både öppna och fördolda aktiviteter. Genom att rekrytera nyckelpersoner från Wagner och Lakhta till den nya African Initiative-strukturen har man försökt bevara etablerade nätverk och metoder. Mycket pekar på att tidigare nätverk, såsom trollfabriker och lokala digitala kreatörer, fortfarande används, nu under African Initiatives paraply.¹⁵⁸

7.2 Portal Kombat och Storm-1516

De fördolda och illegitima aktiviteterna tar sig också andra uttryck. Utöver African Initiatives verksamhet har flera mycket aktiva nätverk identifierats, bland annat av den franska myndigheten för att motverka utländsk informationspåverkan, Viginum. Flera av de mest framträdande nätverken efter 2023 tycks ha nära koppling till rysk underrättelsetjänst. Portal Kombat (också känt som Pravda-nätverket) och Storm-1516 är två exempel på nätverk som, trots att de ursprungligen riktade sig till en europeisk publik, numera också bedriver verksamhet mot Afrika.

Portal Kombat består av hundratals vilseledande webbplatser som saknar eget redaktionellt innehåll och istället återpublicerar material från pro-ryska källor.¹⁵⁹ Enligt Viginum har nätverket sedan mars 2024 expanderat kraftigt och täcker nu så gott som hela EU samt flera afrikanska och asiatiska länder.¹⁶⁰ Strukturen bygger på landspecifika domäner såsom burkina-faso.news-pravda.com och niger.news-pravda.com. I Afrika är Burkina Faso det mest exponerade landet med över 34 000 artiklar publicerade på den lokala pravda-webbplatsen, följt av Centralafrikanska republiken (24 200) och Egypten (18 500).¹⁶¹ Nätverket sprider också i allt högre grad

och medvetet träningsdata för stora språkmodeller för att manipulera framtida utdata från populära AI-chattbotar.¹⁶²

Storm-1516 är ett avancerat informationspåverkansprojekt, som Viginum benämner som en samordnad struktur för informationsmanipulation.¹⁶³ Nätverket kombinerar produktion av falskt och manipulerat innehåll, inklusive deepfakes, med webbplatser och sociala mediekonton som används för att forma opinionen och påverka besluts- och valprocesser, främst i Europa. Som en del av strategin används dock afrikanska aktörer och publiceringskanaler för att ”tvätta” innehåll som sedan återcirkuleras till den europeiska informationsfären.

Ett exempel gäller en påhittad historia om att den tyska utrikesministern Annalena Baerbock skulle ha anlitat eskorttjänster under en resa till Nigeria. Anklagelserna publicerades först i en YouTube-video och ”tvättades” därefter av en nigeriansk nyhetssajt – sannolikt mot betalning, eftersom artikeln märktes som sponsrat innehåll – innan den spreds vidare av aktörer som hänvisade till den nigerianska källan. Viginum konstaterar att en majoritet av de medier som används för att ”tvätta” Storm-1516-innehåll är baserade i Afrika och Mellanöstern, och att artiklarna ofta publiceras som sponsrat innehåll.¹⁶⁴

7.3 Manipulation av AI och språkmodeller

Rysslands informationskrigsföring har utvecklats bortom traditionella metoder som sociala medier och fejkade nyheter och omfattar nu även försök att påverka artificiella intelligenssystem och stora språkmodeller (LLM, large language models). Genom att fylla internet med stora mängder lågkvalitativt material och desinformation försöker man påverka hur stora språkmodeller

158 Maillard, “De Wagner à Africa Corps”; Ritzen, Yarno. “The ‘ghost reporters’ writing pro-Russian propaganda in West Africa”. *Al Jazeera*, 20 mars 2025.

159 Viginum, *War in Ukraine*, s.7-8.

160 Viginum. *PORTAL KOMBAT Expansion of the pro-Russian propaganda network: new domain names*. Rapport tre, april 2024, s. 2.

161 Châtelet, Valentin och Lesplingart, Amaury. ”Russia’s Pravda network in numbers: Introducing the Pravda Dashboard”. *Digital Forensic Research Lab (DFRLab) och CheckFirst*, 18 april 2025. Hämtad 25 juni 2025.

162 Fried, Ina. “Exclusive: Russian disinformation floods AI chatbots, study finds”. *Axios*, 6 mars 2025.

163 Viginum klassar Storm1516 som ett Information Manipulation Set (IMS), det vill säga som ”en samling beteenden, verktyg, taktiker, tekniker, procedurer och motståndaresurser som används av en illasinnad aktör eller en grupp aktörer som en del av en eller flera informationsoperationer”. Viginum. *Analysis of the Russian information manipulation set Storm-1516*. Version: 1.0. Maj 2025, s. 3.

164 Viginum, *Analysis of the Russian information manipulation set Storm-1516*, s. 16; Ett annat exempel är betalda artiklar på den kenyanska portalen Tuko och den sydafrikanska webbplatsen The South African, där det felaktigt hävdades att Tyskland har undertecknat ett ”migrationsavtal” med Kenya för att ta in närmare två miljoner kenyanska arbetare i landet. Nyheten spreds senare vidare av kanaler som riktar sig till en europeisk publik. The South African medgav att man hade fått betalt för att publicera artikeln, men avslöjade inte källan. Hock, Alexej; Bernhard, Max Bernhard; Thust, Sarah; Eckert, Till och Donheiser, Max. ”Influence operation exposed: How Russia meddles in Germany’s election campaign”. *European Digital Media Observatory*, 27 januari 2025.

tränas, så att dessa i sin tur sprider manipulerade budskap.¹⁶⁵ Som tidigare nämnts används denna metod bland annat av Portal Kombatt.

Men även African Initiative kan kopplas till dessa aktiviteter. Viginum och EU:s initiativ mot informationspåverkan EUvsDisinfo konstaterar i en gemensam rapport att mediebyrån har kopplingar till en pro-rysk informationsmanipuleringsgrupp de benämner som "AI-Freak".¹⁶⁶ Meta och OpenAI stängde av konto kopplade till kampanjen under andra halvåret 2024. AI-Freak producerar automatiserat innehåll på ryska, engelska och franska, ofta i form av AI-genererade sammanfattningar som efterliknar nyhetsartiklar. Innehållet på franska är ofta anti-ukrainskt och pro-ryskt, med återkommande kritik mot fransk närvaro i Sahel. Infrastrukturen består också av fiktiva profiler som ofta utger sig för att vara lokala journalister, ofta med AI-skapade bilder av personer som inte existerar, för att förstärka och sprida innehållet på plattformar som Meta, Telegram, Youtube och X.¹⁶⁷ Därtill utnyttjar AI-Freak tekniker för sökmotoroptimering för att manipulera sökresultat och få det egna innehållet att framstå som trovärdiga nyhetskällor i sökresultat.¹⁶⁸

Det finns även kopplingar mellan African Initiative och AFree, en mobilapp riktad mot afrikanska användare. Enligt Viginum är appen sannolikt ett dolt African Initiative-projekt och den har även marknadsförts av AI-Freak.¹⁶⁹ AFree lanserades i februari 2024 som en social plattform för meddelanden, samtal och videokonferens. Den är utformad för låg dataförbrukning, låg strömförsörjning och användare med begränsad läskunnighet. Appens vd, Baktybek Batyrkanov, en kirgiz utbildad vid det ryska utrikesdepartementets diplomatakademi, beskriver appen som ett sätt att hjälpa afrikanska användare att kringgå censur.¹⁷⁰ Viginum framhåller projektet som ett exempel på hur avancerad teknik integreras i African Initiative arbete, vilket både speglar resurserna bakom organisationen och dess relevans för den ryska statsapparaten.¹⁷¹

7.4 Avatarer och influerardriven trafikmanipulation

En annan bedräglig metod är användningen av falska experter, så kallade "avatarer" som publicerar artiklar i afrikanska medier och har profiler på sociala medier. I flera fall har redaktioner erbjudits färdigskrivna artiklar från personer som utger sig för att vara geopolitiska eller militära experter, men vars identiteter bygger på stulna bilder och påhittade biografier.¹⁷² En av dessa påstådda skribenter, Grégoire Cyrille Dongobada, visade sig inte existera innan hans första artikel publicerades 2021, och hans profilbild var hämtad från en avliden lärare från Centralafrikanska republiken. Artiklar av liknande falska experter har identifierats i minst tolv afrikanska länder och förmedlar ofta pro-ryska och anti-västliga budskap.¹⁷³ Även om inga officiella kopplingar har bekräftats tyder analyser på att aktörer med band till Ryssland ligger bakom.

Det förekommer även försök att manipulera sociala mediealgoritmer för att lyfta fram pro-ryska budskap, bland annat genom så kallad influerardriven trafikmanipulation, via köpta influerare. I Sydafrika har koordinerade kampanjer på X riktats mot Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj, där han framställs som korrupt och krigshetsande. Kampanjerna använde hashtags som #May09Truce, #StopZelenScammingUS och #ZelenskyyIsWar och fokuserade särskilt på Zelenskyjs avslag på Rysslands plötsliga förslag om en tredagars vapenvila den 9 maj 2025 (Zelenskyj uppgav istället att han var öppen för en alternativ vapenvila) samt på dennes besök i Sydafrika tidigare samma år. Många av de deltagande kontona återfinns på den sydafrikanska marknadsplatsen för betalda influerare, Lit, och saknade tidigare inriktning mot Ukraina. I kampanjen med #ZelenskyyIsWar deltog 42 konton som under två timmar publicerade omkring 840 inlägg med nära 300 000 visningar.¹⁷⁴ Även om det är oklart vem stod bakom finansieringen, visar kampanjen hur betalda influerare kan användas strategiskt för att sprida pro-ryska, anti-ukrainska narrativ i regioner långt ifrån där kriget pågår.

165 EUvsDisinfo. "Large language models: the new battlefield of Russian information warfare". 23 oktober 2025.

166 Viginum, *African Initiative*, s. 25.

167 Franklin, Margarita; Torrey, Mike; Agranovich, David och Dvilyanski, Mike. *Second Quarter, Adversarial Threat Report*. Meta, augusti 2024, s. 8; Viginum, *African Initiative*.

168 Viginum, *African Initiative*, s. 28.

169 Viginum, *African Initiative*, s.4.

170 Makokha, Timothy. "AFree App launched in Kenya for innovative social networking". TV47, 12 september 2024.

171 Viginum, *African Initiative*, s. 40.

172 Yarga, Justin och Olivier, Mathieu. "Le Sahel et les faux experts: les dessous d'une campagne de propagande russe". *Jeune Afrique*, 8 april 2025.

173 Dessa länder är Senegal, Guinea, Mali, Niger, Burkina Faso, Elfenbenskusten, Ghana, Togo, Nigeria, Kamerun, Centralafrikanska republiken och Demokratiska republiken Kongo. Ritzen, "The 'ghost reporters' writing pro-Russian propaganda in West Africa".

174 Adam, Iryna. "Paid South African influencers attack Zelenskyy for declining ceasefire." *Digital Forensic Research Lab (DFRLab)*, 9 maj 2025.

8. Diskussion

SOM TIDIGARE NÄMNTS FOKUSERAR denna rapport på att kartlägga det ryska informationsekosystemet i Afrika, snarare än på att mäta effekten av ryska påverkansförsök. Forskningen på området är fortfarande begränsad och en sådan analys skulle kräva omfattande data och resurser som faller utanför ramen för denna studie. Därtill är det metodologiskt svårt att belägga direkta samband mellan informationspåverkan och konkreta utfall, inte minst eftersom även lokala och andra externa aktörer, såsom Kina, bedriver informationspåverkan i regionen. Dessa aktörers budskap sammanfaller ofta med ryska narrativ vilket ytterligare försvårar möjligheten att isolera enskilda aktörers genomslag.

Det här diskussionskapitlet utgår från befintlig forskning om informationspåverkan då det ger vissa analytiska ledtrådar för hur genomslag och begränsningar i rysk informationspåverkan kan förstås. Kapitlet diskuterar faktorer som påverkar mottaglighet för informationspåverkan, vilket här avser både sårbarhet och motståndskraft, belyser viktiga särdrag i den afrikanska informationsmiljön och diskuterar vad det kan betyda för Rysslands genomslag i olika afrikanska kontexter. Kapitlet gör inte anspråk på att vara uttömmande eller belägga samband, utan syftar till att bidra till en djupare förståelse av de villkor under vilka rysk informationspåverkan verkar på kontinenten. Kapitlet avslutas med en diskussion om vilka implikationer den ryska informationspåverkan i Afrika kan få för Europa, samt med exempel på centrala områden där behovet av vidare forskning är stort.

8.1 Sårbarhet, motståndskraft och den afrikanska informationsmiljön

Forskning om informationspåverkan pekar på att sårbarheter och motståndskraft formas av ett samspel mellan den bredare samhällskontexten, informations- och

medielandskapet samt individens motståndskraft. Dessa verkar på olika nivåer men förstärker ofta varandra.

På samhällslevelig nivå tenderar vilseledande information att få större genomslag i miljöer präglade av politisk polarisering, låg tillit, låg statlig legitimitet, stora klyftor och pågående eller nyligen genomlevda konflikter. Informations- och medielandskapet spelar samtidigt en avgörande roll för hur desinformation sprids och förstärks. I polariserade miljöer är politiskt vinklad desinformation vanlig och sammanfaller ofta med antielit-retorik som skapar misstro mot experter och media, vilket kan göra det lättare för desinformation att slå rot. Även inhemska populistiska politiker och rörelser kan sprida och förstärka sådan påverkan. Ett fragmenterat medielandskap och omfattande användning av sociala medier gör det lättare för desinformation att spridas och undergräver gemensamma verklighetsuppfattningar. Att ha sociala medier som dominerande nyhetskälla är bland annat kopplat till lägre kunskap om politik och samhällsfrågor samt till framväxten av polariserade informationsnätverk vilket gynnar spridningen av desinformation. I kontrast till detta är tillit till beslutsfattare, media och experter kopplat till starkt motståndskraft mot vilseledande information.¹⁷⁵ Studier både från amerikanska och afrikanska sammanhang visar dessutom att informationspåverkan i hög grad är kontextberoende. Narrativ får störst genomslag ”när de anknyter till befintliga politiska myter”, placeras i ett historiskt sammanhang som känns igen av mottagaren och förmedlas av avsändare som uppfattas vara en del av samma kulturella och sociala gemenskap.¹⁷⁶

På individnivå påverkas motståndskraften mot desinformation bland annat av faktorer som utbildningsnivå, mediekunnighet och psykiskt välbefinnande. Högre nivåer är generellt sett förknippade med en ökad förmåga att identifiera och stå emot vilseledande information.¹⁷⁷

Med utgångspunkt i samhällsleveliga, medie-politiska och individuella faktorer har forskarna Terren, Val Aelst

175 Terren, Ludovic, Van Aelst, Peter och Van Damme, Thomas. *The last line of defence. Measuring resilience to foreign information manipulation and interference in West Africa*. European Union Institute for Security Studies, brief 22, november 2023.

176 Audinet, “Down with neocolonialism!”, s. 4.

177 Terren, Ludovic, Van Aelst, Peter och Van Damme, Thomas. *The last line of defence*.

och Van Damme konstruerat ett index över västafrikanska staters motståndskraft mot vilseledande information. Indexet, som är baserat på data från 2022, sträcker sig från 0 till 100 där högre värde indikerar högre motståndskraft. Som framgår av Tabell 1 varierar motståndskraften mellan länderna i regionen, där Gambia och Senegal uppvisar högre motståndskraft medan Nigeria och Guinea är mer sårbara.¹⁷⁸

Tabell 1 Motståndskraftsindex, Västafrika 2022.

Land	Motståndskraft
Senegal	59
Gambia	59
Ghana	57
Benin	56
Burkina Faso	53
Liberia	52
Sierra Leone	52
Niger	51
Mali	49
Togo	48
Elfenbenskusten	48
Guinea	44
Nigeria	42

Källa: Van Aelst, Terren, Esser, Van Damme, och Humprecht. "Measuring resilience to misinformation".

Det är dock viktigt att notera att huvuddelen av forskningen om genomslag och sårbarhet för vilseledande information, har bedrivits i USA och Europa. Detta innebär att man riskerar att förbise regionspecifika variationer.¹⁷⁹ I Afrika skiljer sig informationsmiljön delvis från de amerikanska och europeiska och informationsflöden följer ofta andra mönster, vilket gör det olämpligt att rakt av tillämpa västerländska analysmodeller. Det saknas dessutom tillräcklig forskning som prövar i vilken utsträckning resultat från dessa miljöer är giltiga även i afrikanska kontexter.

Den vanliga uppfattningen att vissa grupper, särskilt äldre personer och landsbygdsbefolkningar, är mer sårbara för desinformation vilar exempelvis till stor del

på forskning från västerländska kontexter. Studier från afrikanska kontexter visar att relationen mellan ålder, digital tillgång och mottaglighet är mer nyanserad och kontextberoende och behöver undersökas vidare. Därtill pekar forskningen om unga vuxnas mottaglighet för desinformation exempelvis på inneboende motsägelser. Unga antas ofta ha hög digital kompetens, men samtidigt ses deras begränsade konsumtion av traditionella medier och höga exponering för sociala medier som riskfaktorer.¹⁸⁰ Att undersöka hur denna dynamik tar sig uttryck i afrikanska kontexter är särskilt relevant mot bakgrund av kontinentens demografiska profil, som skiljer sig markant från Europa och USA. Till skillnad från dessa åldrande regioner präglas Afrika av en mycket ung befolkning: över 60 procent är yngre än 25 år.¹⁸¹ Samtidigt sammanfaller denna demografiska tyngd med socioekonomiska utmaningar som riskerar att öka sårbarheten för informationspåverkan.

Hur information sprids varierar också mellan olika sammanhang. I många afrikanska kontexter finns en stark tradition av muntlig kommunikation. Under kolonialtiden och under auktoritära regimer var informella nätverk – snarare än statskontrollerade kommunikationskanaler och medier – centrala för informationsutbyten.¹⁸² Så kallade "gatumedier" (eng. pavement media) – det vill säga "den vardagliga kommunikationen om aktuella nyheter som sker genom diskussioner på marknadsplatser, i religiösa samlingslokaler, barer och liknande platser, samt genom en rad icke-verbala och visuella uttrycksformer såsom sånger, predikningar och graffiti" – utgör än idag en central del av det afrikanska medielandskapet och samspelar tätt med traditionella och sociala medier.¹⁸³ Narrativ rör sig ständigt mellan radio, tv, sociala medier och vardagliga samtal, vilket gör att desinformation och propaganda lätt sprids mellan online- och offlinevärlden. Även personer utan internettillgång nås alltså ofta av information via andra och påverkas därmed indirekt av exempelvis sociala medier.

En annan tydlig skillnad mellan många västerländska och afrikanska informationsmiljöer är den krypterade meddelandetjänsten Whatsapps centrala roll i nyhetsspridningen i Afrika. I många afrikanska länder

178 Van Aelst, Peter, Terren, Ludovic, Esser, Frank, Van Damme, Thomas och Humprecht, Edda. "Measuring resilience to misinformation: a multilevel framework illustrated in the west African context". *Information, Communication & Society*, 2025, 1–23.

179 Van Aelst, Terren, Esser, Van Damme, och Humprecht. "Measuring resilience to misinformation".

180 Wasserman, Herman och Madrid- Morales, Dani. "Engaging and Disengaging with Political Disinformation on WhatsApp: A Study of Young Adults in South Africa." I Sahana Udupa, Sahana och Wasserman, Herman (red.) *WhatsApp in the World: Disinformation, Encryption, and Extreme Speech*. NYU Press, 2025, s. 131.

181 El Habti, Hicham. "Why Africa's youth hold the key to its development potential". *World Economic Forum*, 19 september 2022. /

182 Wasserman och Madrid- Morales. "Engaging and Disengaging with Political Disinformation", s. 129.

183 Gadjanova, Elena; Lynch, Gabrielle och Saibu, Ghadafi. "Misinformation Across Digital Divides: Theory And Evidence From Northern Ghana". *African Affairs*, Vol. 121, Nr. 483, April 2022, s. 161.

sker en betydande del av informationsutbytet genom plattformen och även om desinformation även sprids via sociala medier som Facebook och X, är det ofta genom Whatsapp spridningen får genomslag.¹⁸⁴ Eftersom kommunikationen är krypterad och sker i slutna grupper sker den utom räckhåll för både moderering och journalistisk granskning.¹⁸⁵ Även om dessa studier ger vissa insikter saknas det i hög grad forskning om hur felaktig information rör sig genom hela afrikanska ekosystem, hur den når människor utan internetåtkomst samt hur olika mottagare reagerar.¹⁸⁶

Avslutningsvis är det viktigt att notera att den afrikanska publiken i viss mån skiljer sig från exempelvis en europeisk, genom att den generellt sett inte uppfattar ryska aktörer som särskilt annorlunda än sina internationella motsvarigheter. Nyheter från ryska statliga medier såsom RT och Sputnik betraktas ofta på samma sätt som innehåll från etablerade medier såsom AFP och Reuters.¹⁸⁷ Detta innebär att ryska budskap, som sannolikt skulle uppfattas som propaganda av en europeisk publik, kan få stor räckvidd i en afrikansk kontext utan att nödvändigtvis tolkas på samma sätt.

8.2 Vad går att säga om genomslaget för rysk informationspåverkan i Afrika?

De slutsatser som kan dras utifrån tillgängliga data är att ryska aktörer skickligt utnyttjar befintliga sårbarheter och redan existerande missnöje och att deras påverkan tycks vara mest effektiv i dessa sammanhang. Rysk informationspåverkan i Afrika tycks i första hand få genomslag genom indirekta effekter, såsom agendasettning och att förstärka misstro och polarisering, snarare än tydliga och mätbara utfall. I flera fall, särskilt i Sahel, har den politiska utvecklingen gått i Rysslands favör, men det betyder inte nödvändigtvis att Ryssland exempelvis har skapat missnöjet mot Frankrike, utan snarare att man har byggt vidare på existerande lokala dynamiker.

Även om rysk informationspåverkan i vissa fall har varit effektiv, har inte alla kampanjer varit framgångsrika. Flera tidiga försök av Prigozjinkopplade grupper

misslyckades exempelvis i Moçambique, Madagaskar och Sudan, bland annat för att de ansvariga tycks ha saknat tillräcklig kunskap om de lokala politiska sammanhangen. I Moçambique, där Wagner-styrkor var aktiva i kampen mot jihadistgrupper i norra delen av landet, underskattades dessutom hotbilden kraftigt.¹⁸⁸ I en studie av desinformation i Angola, Sydafrika, Etiopien och Zambia konstaterar Madrid-Morales och Wasserman dessutom att lokalbefolkningens världsbild i högre omfattning påverkas av lokala historiska och politiska faktorer än av rysk eller kinesisk mediepåverkan.¹⁸⁹

Det finns däremot mycket som tyder på att ryska aktörer dragit lärdom av tidigare misslyckanden och blivit skickligare på att anpassa sig till lokalbefolkningens redan etablerade världsbild. Vissa senare kampanjer, inklusive försök att underminera FN-insatser eller fransk militär närvaro i Sahel, legitimera juntor, skapa misstro mot vaccinsatser och förstärka polarisering, har därför varit mer framgångsrika. I en studie konstaterar Terren, Val Aelst och Van Damme att rysk informationspåverkan i Västafrika får störst genomslag i kontexter präglade av politisk instabilitet, svag styrning och våldsamma konflikter, förhållanden som Ryssland har kunnat utnyttja.¹⁹⁰ Således tycks rysk informationspåverkan vara som mest effektiv när den knyter an till existerande missnöje, som i Sahel, samtidigt som den lokala kontexten präglas av svag motståndskraft mot informationspåverkan. Däremot begränsas effekten när demokratiska strukturer, fria medier och befolkningens mediekompetens är starkare.

Denna tes får även visst stöd av data som indikerar att rysk informationspåverkan har bidragit till ett ökat stöd för ryskt ledarskap i Västafrika. Enligt Gallup steg andelen som uttryckte förtroende för ryskt ledarskap från 64 till 89 procent mellan 2019 och 2023 i Mali, och från 55 till 81 procent i Burkina Faso samma period. I Benin, som inte har lika nära band till Ryssland ökade stödet mer marginellt, från 53 till 59 procent. I Sydafrika däremot har nivån legat stabilt kring 30 procent, trots återkommande ryska påverkanskampanjer, vilket möjligen delvis kan förklaras med Sydafrikas förhållandevis starka institutioner och aktiva och självständiga medielandskap och civilsamhälle.¹⁹¹ Dessa data bör dock tolkas med försiktighet, särskilt vad gäller sambandet mellan

184 Wasserman och Madrid- Morales. "Engaging and Disengaging with Political Disinformation", s. 126.

185 Derome, Raphaëlle. "Disinformation in Africa: Lessons for the West". IDRC, CRDI, 18 juli 2024.

186 Gadjanova, Lynch och Ghadafi. "Misinformation Across Digital Divides", s. 161.

187 Limonier och Laurelle, "Russia's African Toolkit", s. 411

188 Brown, *The bear and the bot farm*.

189 Madrid-Morales, Dani; Wasserman, Herman och Ahmed, Saifuddin. 2024. "The Geopolitics of Disinformation: Worldviews, Media Consumption and the Adoption of Global Strategic Disinformation Narratives". *International Journal of Public Opinion Research* 36.

190 Terren, Van Aelst och Van Damme. *Shifting alliances in West Africa*, s. 3

191 Terren, Van Aelst och Van Damme. *Shifting alliances in West Africa*.

informationspåverkan och stöd för Ryssland. Det är dessutom oklart vilka långsiktiga effekter detta kan få på synen på Ryssland och västvärlden i dessa länder.

Förutom bred opinionspåverkan är en minst lika viktig ambition sannolikt att påverka lokala elitskikt och beslutsfattare för att säkra strategiska, ekonomiska och säkerhetspolitiska intressen, såsom Wagnergruppen och senare Afrikakårens närvaro i Sahel. Att knyta eliter till sig är en sedan länge etablerad metod i Rysslands utrikespolitiska verktygslåda.¹⁹² I flera fall tycks rysk informationspåverkan dessutom främst rikta in sig på att befästa makten hos Rysslandsvänliga regimer och försvaga tilltron till demokrati, så att auktoritära makt-havare kan sitta kvar, snarare än att direkt stärka opinionens bild av Ryssland.

8.3 Implikationer för Europa

Europeiska beslutsfattare och analytiker bör betrakta rysk informationspåverkan i Afrika som ett reellt hot mot europeiska intressen och säkerhet. Den riskerar att undergräva Europas relationer till afrikanska regeringar och befolkningar, bidra till regional instabilitet och stärka auktoritära styren. Därtill finns det en risk att afrikanska stater används som en testmiljö för nya påverkansmetoder som kan tillämpas på andra platser, inklusive Europa. Den afrikanska informationsmiljön fungerar också som en kanal för att ”tvätta” narrativ som återinförs i europeiska informationsflöden.

Samtidigt krävs försiktighet i bedömningen av rysk informationspåverkan i Afrika. Eftersom rapporten enbart fokuserar på pro-ryska aktörer finns en risk att överskatta både räckvidden och det faktiska inflytandet. En omfattande närvaro innebär inte nödvändigtvis att Ryssland lyckas driva igenom sin agenda eller att närvaron är varaktig. Det finns därför en risk att övertolka rysk påverkan och därmed förbise afrikanska aktörers egna drivkrafter, liksom den redan befintliga misstro mot Europa som på flera håll skapar gynnsamma förutsättningar för ryska narrativ. För att europeiska aktörer ska kunna förstå och bemöta rysk informationspåverkan krävs en god kontextuell förståelse, starka egna relationer till afrikanska aktörer samt lyhördhet för vilka missnöjen som är genuina och bottnar i exempelvis ojämställda relationer och hur dessa kan mötas på bästa sätt.

En central komponent i att bemöta rysk informationspåverkan i Afrika är att stärka den oberoende medie- och informationssektorn. Under senare år har amerikanska och europeiska medier dragit sig tillbaka och stödet till lokala redaktioner och journalister minskat, vilket har lämnat ett vakuum som andra aktörer fyllt. Nedskärningarna av USAID under 2025, inte minst i mediestödet, har ytterligare försvagat den oberoende journalistiken och lämnat en öppning för aktörer som inte nödvändigtvis delar europeiska intressen.¹⁹³ Det är samtidigt värt att notera att i stora delar av Afrika tycks ryska medier och aktörer inte särskiljas från andra internationella medie- och informationsaktörer, utan uppfattas som en del av ett bredare informationsutbud. Att investera i kompletterande nyhetskällor och långsiktigt stödja afrikanska medier bör därför ses som en grundläggande del av arbetet för att reducera dessa aktörers genomslag och samtidigt stärka demokratin i regionen.

Det bör samtidigt framhållas att afrikanska aktörer inte är passiva. Faktagranskning, civilsamhällesprojekt och statliga cybersäkerhetsinsatser växer, men är i regel underfinansierade och splittrade. Att stödja uppbyggandet av lokal motståndskraft, främja digital kompetens och utveckla kapacitet för att identifiera AI-genererad desinformation är därför centralt. Denna typ av satsningar bör inte betraktas som bistånd, utan som investeringar med långsiktig säkerhetspolitisk och geopolitisk betydelse för Europa. Utöver de redan nämnda säkerhetspolitiska aspekterna blir starka relationer till afrikanska stater och befolkningar allt viktigare på sikt: kontinentens stater utgör den största regionala gruppen i FN, nära en fjärdedel av världens befolkning beräknas bo där år 2025, marknaderna växer snabbt, vattenvägarna runt kontinenten är geostrategiskt betydelsefulla och en stor del av världens strategiska mineraler finns i Afrika.

En ytterligare dimension rör hur EU och europeiska stater förhåller sig till Afrika. Pan-afrikansism, kritik mot nykolonialism och suveränitetskrav kommer inte från informationspåverkan i sig, men utnyttjas av bland annat Ryssland. För att motverka detta behöver europeiska aktörer erkänna de afrikanska erfarenheter som ger dessa perspektiv tyngd. Samtidigt, i en tid där bistånd ersätts av partnerskap och afrikanska stater har många alternativ att välja bland, behöver Europa tydligt formulera vad man erbjuder, både i egen rätt och som alternativ till andra aktörer.

192 Siegle, Joe. "Russia in Africa – Undermining democracy through elite capture". *DiA, Democracy in Africa*, 2021.

193 Fengler, Susanne Fengler och Namusoga-Kaale, Sara. "Debating Trump 2.0 and Implications for Africa - Rethinking Donor-funded Journalism". *Megatrends spotlight*, nr. 54, 22 maj 2025.

8.4 Ett betydande forskningsbehov

En av rapportens mest framträdande slutsatser är behovet av fördjupad forskning och ytterligare empiriskt underlag för att förstå rysk informationspåverkan i Afrika. Som redan konstaterats är behovet av vidare analys av både räckvidd och begränsningar i rysk informationspåverkan betydande. Framtida studier behöver ta avstamp i lokala informationsmiljöer, snarare än västerländska mediebegrepp, för att bättre förstå hur information sprids och i vilka situationer olika former av påverkan får genomslag. Snabb teknologisk utveckling kräver också mer kunskap om hur AI-baserade metoder och manipulation av språkmodeller används och vilka effekter detta får i afrikanska stater. Därtill

behövs studier av hur externa aktörers påverkan samverkar med lokala strukturer, liksom under vilka omständigheter lokala motinitiativ mot informationspåverkan ger resultat. Även om rapporten nämner ryska desinformationskampanjer riktade mot afrikanska diasporagrupper i Europa, ger befintlig forskning begränsad vägledning kring hur informationspåverkan riktad mot afrikanska målgrupper cirkulerar vidare till diasporamiljöer. Detta utgör ett område som behöver undersökas vidare. Slutligen är det värt att notera att ryska budskap i Afrika ofta överlappar med narrativ från andra aktörer, såsom Kina och Turkiet. Detta ligger utanför den här rapporten fokus, men samspelet mellan informationspåverkan från olika externa aktörer är ett centralt område för vidare forskning.

9. Slutsatser

SOM DENNA RAPPORT HAR visat är rysk informationspåverkan i Afrika både strategisk och opportunistisk. Den är strategisk genom att den utgör en del av Kremls övergripande utrikes- och säkerhetspolitiska agenda, med långsiktiga geopolitiska, militära och ekonomiska målsättningar. Samtidigt är genomförandet opportunistiskt och kännetecknat av flexibilitet, improvisation och anpassning till lokala kontexter. Informationsoperationer är ofta nära kopplade till bredare intressen såsom militär närvaro och tillgång till naturresurser, ett mönster som är särskilt tydligt i Sahel, Libyen och Centralafrikanska republiken.

De mest framträdande ryska narrativen kan delas in i tre övergripande teman. En betydande del utgörs av anti-västliga berättelser som syftar till att underminera USA:s och Europas legitimitet och engagemang i Afrika, bland annat genom att skapa misstro mot västländsk media, hälsoinsatser och militär närvaro. Därtill förekommer narrativ som framställer Ryssland som en pålitlig partner och garant för afrikansk suveränitet. De tredje temat består av legitimerande narrativ som syftar till att rättfärdiga Rysslands krig mot Ukraina samt att normalisera och ge stöd åt pro-ryska aktörer, militärkupper och auktoritära styrelseskick i Afrika. I detta tema ingår även narrativ som undergräver förtroendet för demokrati och demokratiskt valda, ofta västvänliga, ledare.

AKTÖRER

Statliga aktörer: företrädare, ambassader, statliga stiftelser, militära underrättelsetjänster, Afrikakåren

Statskontrollerade medier: RT, Sputnik, TASS

Lokala mellanhänder: afrikanska medieredaktioner, PR-/reklambyråer, "vänskapsföreningar"

Påverkansentreprenörer: influerare, lobbyister, konsulter, företagare, artister

"Frontprojekt": African Initiative, sken-NGO:er,

Rysk-ortodoxa kyrkan (ROC)

Aktörer som verkar i det fördolda

De pro-ryska informationsinsatserna i Afrika omfattar en mångfald av aktörer, kanaler och metoder som tillsammans förstärker narrativens räckvidd och legitimitet. Figur 2 sammanfattar rapportens empiriska genomgång och ger en översikt över de centrala aktörer som identifierats inom detta ekosystem. Dessa aktörer omfattar allt från statliga aktörer, statskontrollerade medier och den ryska ortodoxa kyrkan till frontprojekt som African Initiative. Rysslandskopplade sken-NGO:er, påverkansentreprenörer, lokala mellanhänder och aktörer som verkar inom den mer fördolda påverkansindustrin. Narrativen förs ut genom bland annat diplomatiska plattformar, traditionella medier, sociala medier, populärkulturella format och fysiska evenemang, men också via fördolda metoder såsom falska nätverk, påhittade experter, så kallade "avatarer", och manipulerad sökoptimering. Därtill ägnar sig ryska aktörer åt relationsskapande aktiviteter, bland annat genom utbildningar och pressresor för afrikanska journalister och influerare samt genom samarbete med lokala nyhetsredaktioner. Graden av koordinering mellan olika aktörer är i dagsläget oklar, men de dominerande narrativ som förs fram ligger genomgående i linje med Kremls officiella positioner och rapporten identifierar flera fall där samverkan sker.

Prigozjins uppror mot Kreml och hans död sommaren 2023 utgjorde en tydlig brytpunkt för den ryska informationsverksamheten i Afrika. Prigozjin och Wagnergruppen hade byggt upp ett omfattande informationspåverkansnätverk, i stor utsträckning för att legitimera Wagners närvaro och operationer på kontinenten. Efter hans bortgång och Afrikakårens successiva ersättande av Wagner förefaller den ryska informationsverksamheten i Afrika tydligare ha integrerats i Kremls övergripande strategiska målsättningar och underrättelsestrukturer. Samtidigt verkar stora delar av den tidigare informationsstrukturen ha bevarats, bland annat genom återanvändning av metoder och nätverk samt rekrytering av nyckelindivider från Prigozjins tidigare system till den nya African Initiative-strukturen. Det finns även tydliga indikationer på kopplingar mellan African Initiative och Afrikakåren, som tagit över en stor del av Wagners verksamhet på kontinenten.

Det är svårt att bedöma det faktiska genomslaget av rysk informationspåverkan i Afrika, vilket också ligger utanför rapportens huvudsakliga fokus. Samtidigt

Figur 2 Centrala aktörer i det statliga och pro-ryska informationsekostystemet i Afrika.

visar de få studier som finns att ryska aktörer tycks ha anpassat sina metoder över tid. Erfarenheter från tidigare misslyckanden förefaller ha bidragit till mer lokalt anpassade kampanjer vilka i vissa fall, som i Sahel, tycks ha fått större genomslag. Studierna pekar också på att rysk informationspåverkan är mest effektiv i instabila kontexter med svaga institutioner och pågående konflikter, särskilt när den kan knyta an till redan existerande lokalt missnöje.

Som denna rapport visar investerar Ryssland fortsatt i informationspåverkan i Afrika, bland annat genom

expansion av statliga medier, fördjupade samarbeten med lokala aktörer och omfattande desinformationskampanjer. Även om effekterna av rysk informationspåverkan i Afrika är svåra att kvantifiera tyder Kremls fortsatta satsningar på att man bedömer att insatserna är värda investeringarna. Detta antyder att man anser att åtminstone vissa av de strategiska målsättningarna redan uppfylls eller kan komma att uppfyllas. Samtidigt är informationspåverkan ett relativt kostnadseffektivt sätt för Ryssland att försöka skada västliga intressen, särskilt i jämförelse med konventionell krigsföring.

Referenser

- a.kaballo. "African Stream is closing down". Inlägg på Instagram, vecka 26 2025. https://www.instagram.com/reel/DLL9xM3i_F5.
- Adam, Iryna. "Paid South African influencers attack Zelenskyy for declining ceasefire." Digital Forensic Research Lab (DFRLab), 9 maj 2025. <https://dfrlab.org/2025/05/09/paid-south-african-influencers-attack-zelenskyy-for-declining-ceasefire/>.
- Africa Center for Strategic Studies. Mapping a Surge of Disinformation in Africa. 13 mars, 2024. <https://africacenter.org/spotlight/mapping-a-surge-of-disinformation-in-africa>.
- Africa Defence Forum. "Many Obstacles Remain For Russian Naval Base In Sudan". 18 mars 2025. <https://adf-magazine.com/2025/03/many-obstacles-remain-for-russian-naval-base-in-sudan>.
- Africa Defence Forum. "Russia Pushes CAR to Choose Africa Corps Over Wagner Mercenaries". 28 oktober 2025. <https://adf-magazine.com/2025/10/russia-pushes-car-to-choose-africa-corps-over-wagner-mercenaries/>.
- Africa Defence Forum. "Russian Orthodox Church Viewed as Tool to Spread Kremlin Influence". 19 november 2024. <https://adf-magazine.com/2024/11/russian-orthodox-church-viewed-as-tool-to-spread-kremlin-influence>.
- African Defence Forum. "CAR at Center of Russian Disinformation Effort". 29 mars 2022. <https://adf-magazine.com/2022/03/car-at-center-of-russian-disinformation-effort>.
- African Defence Forum. "Russia Flooding Burkina Faso With Disinformation". 27 februari 2024. <https://adf-magazine.com/2024/02/russia-flooding-burkina-faso-with-disinformation>.
- Africa Defence Forum. "Russia Sends 1,800 Fighters to Libya With Eyes on Greater Influence Across Africa". 2 juli 2024. <https://adf-magazine.com/2024/07/russia-sends-1800-fighters-to-libya-with-eyes-on-greater-influence-across-africa/>.
- Africa Defence Forum. "Transition to Africa Corps Unlikely to Improve Sahel Security, Experts Say". 8 juli 2025. <https://adf-magazine.com/2025/07/transition-to-africa-corps-unlikely-to-improve-sahel-security-experts-say/>.
- African Initiative. "African Initiative invited the winners of the Malian School of Journalism to Moscow". 10 december 2024. <https://afrinz.ru/en/2024/12/african-initiative-invited-the-winners-of-the-malian-school-of-journalism-to-moscow>.
- African Initiative. "Russian homes to open in seven African countries". 31 januari 2024. <https://afrinz.ru/en/2024/01/russkie-doma-otkroyutsya-v-semi-stranah-afriki/>.
- African Initiative. Présentation de AFRICAN INITIATIVE. Inlägg på Telegram, 24 november 2023, 22:29. https://t.me/a_initiative_bb/3.
- Algeria Press Service. "University of Algiers 1 opens "Russkiy Mir" Russian Language and Culture Center". 16 december 2025. <https://www.aps.dz/en/algeria/education-technology/mj8m0h0o-university-of-algiers-1-opens-russkiy-mir-russian-language-and-culture-center>
- African Stream. Hämtad 20 november 2025. <http://africanstream.media/>.
- Africanews. "Kémi Séba announces candidacy for Benin's 2026 presidential election". 6 januari 2025. <https://www.africanews.com/2025/01/06/kemi-seba-announces-candidacy-for-benins-2026-presidential-election>.
- Afrikanskaia initsiativa. "V Mali prosjla konferentsiia na temu sotrudnitjestvo Rossii so stranami AES". 2 december 2024. <https://afrinz.ru/2024/12/ai-provela-v-mali-konferencziyu-na-temu-sotrudnichestva-rossii-so-stranami-ag>
- Afrikanskaia initsiativa. Konto på Telegram, hämtad 23 maj 2025. <https://t.me/s/africaninitiative>.
- Afrikanskaia initsiativa. Rutube-konto, hämtad 18 juni 2025. <https://rutube.ru/channel/35783209.uly>
- Afrin Records. Konto på Youtube, kontot var aktivt i juni 2025 men inte i oktober samma år. <https://www.youtube.com/@AfrinRecords?cbrd=1>.

- Afrique libre! Свободная Африка!. Rutube-konto, hämtad 18 juni 2025. <https://rutube.ru/channel/35901478/>.
- Akwei, Eliud och Alsedeg, Lujain. "Grassroot movements entrenching Russia's position in Africa". African Digital Democracy Observatory. 30 september 2024. <https://disinfo.africa/grassroot-movements-entrenching-russias-position-in-africa-73aa9e60a711>.
- Antoniuk, Daryna. "South African influencers-for-hire target Ukraine's president in influence campaign, researchers say". The Record, 12 maj 2025. <https://therecord.media/south-african-influencers-anti-zelensky-campaign>.
- Atanesian, Grigor. "Russia in Africa: How disinformation operations target the continent". BBC, 1 februari 2023. <https://www.bbc.com/news/world-africa-64451376>.
- Audinet, Maxime. "Down with neocolonialism!' Strategic narrative resurgence and foreign policy preferences in wartime Russia". European Journal of International Security. Publisera online 2025:1-22. doi:10.1017/eis.2025.10011
- Audinet, Maxime. En quête de " désoccidentalisation " : la stratégie d'influence de la Russie en Afrique subsaharienne. Les Études du CERI, 2025, Regards sur l'Eurasie. L'année politique 2024, 277-278, s. 62-69.
- Bartlett, Kate. "Kremlin-backed TV channel woos Africa". Voice of America, 5 augusti 2024. <https://www.voanews.com/a/kremlin-backed-tv-channel-woos-africa-/7730946.htm>.
- Baryshnikov, Petr. "Sputnik Plans to Establish More Editorial Centers in Africa". Sputnik Africa, 19 februari 2025. <https://en.sputniknews.africa/20250219/sputnik-plans-to-establish-more-editorial-centers-in-africa-1070725793.html>.
- BBC. "Inside Kremlin-backed RT training for journalists for Africa". 21 februari 2025. <https://www.bbc.com/pidgin/articles/c7vz6p17yygo>.
- Bembeeva, Buinta. "Russia and Africa must stand as a united front against lies': fakes exposed at digital forum". African Initiative, 6 juni 2025. <https://afrinz.ru/en/2025/06/russia-and-africa-must-stand-as-a-united-front-against-lies-fakes-exposed-at-digital-forum>.
- Blanco Paz, Daniel. "Africa Corps' Newest Targets: Benin and Togo". Grey dynamics, 13 augusti 2025. <https://grey-dynamics.com/africa-corps-newest-targets-benin-and-togo/>.
- Blomfield, Adrian. "How Russian interference threatens to derail malaria vaccines in Africa". The Telegraph, 3 november 2024. <https://www.telegraph.co.uk/global-health/terror-and-security/russian-interference-africa-malaria-vaccines-disinformation>.
- Brown, Will. The bear and the bot farm: Countering Russian hybrid warfare in Africa. European Council on Foreign Relations, 22 oktober 2025. <https://ecfr.eu/publication/the-bear-and-the-bot-farm-countering-russian-hybrid-warfare-in-africa/>.
- Bryjka, Filip och Czerep, Jędrzej. Africa Corps - A New Iteration Of Russia's Old Military Presence In Africa. Warszawa: The Polish Institute of International Affairs, maj 2024. https://www.pism.pl/webroot/upload/files/Raport/PISM%20Report%20Africa%20Corps_.pdf.
- Caprile, Anna Caprile och Pichon, Eric. Russia in Africa: An atlas. European Parliamentary Research Service, februari 2024. https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757654/EPRS_BRI%282024%29757654_EN.pdf.
- Châtelet, Valentin och Lesplingart, Amaury. "Russia's Pravda network in numbers: Introducing the Pravda Dashboard". Digital Forensic Research Lab (DFRLab) och CheckFirst, 18 april 2025. Hämtad 25 juni 2025. <https://dfrlab.org/2025/04/16/russias-pravda-network-in-numbers-introducing-the-pravda-dashboard/>.
- Cheboi, Allan och Akwei, Eliud. "African Initiative: Russia's new mouthpiece in Africa". African Digital Democracy Observatory, 6 februari 2024. <https://disinfo.africa/african-initiative-russias-new-mouthpiece-in-africa-65aa76fcc255>.
- Cheboi, Allan; Akwei, Eliud; Igbine, Anita; Ngnie, Christian; Solonka, Dorcas; Ndung'u, John; Njoroge, Moffin och Manessong, Vanessa. Afrique Média TV: Kremlin's new African mouthpiece? African Digital Democracy Observatory, 20 september 2023. <https://disinfo.africa/afrique-m%C3%A9dia-tv-wagners-new-african-mouthpiece-7fc7e0a4b9f8>.
- Chkhaidze, Nicholas. "Moscow Uses Russian Orthodox Church as Covert Foreign Policy Tool in Ukraine and the West". Eurasia Daily Monitor, Vol. 21, Nr. 55, 2024. <https://jamestown.org/moscow-uses-russian-orthodox-church-as-covert-foreign-policy-tool-in-ukraine-and-the-west>.

- Daily News. "Moscow seeks African solidarity against Russophobia -RT". 23 april 2025. <https://dailynews.co.tz/moscow-seeks-african-solidarity-against-russophobia-rt>.
- Den ryska ortodoxa kyrkan. "Visit of Deans of the Patriarchal Exarchate of Africa to Russia concludes". Inget datum. Hämtad 20 november 2025. <https://mospat.ru/en/news/93509>.
- Derome, Raphaëlle. "Disinformation in Africa: Lessons for the West". IDRC, CRDI, 18 juli 2024. <https://idrc-crdi.ca/en/stories/disinformation-africa-lessons-west>.
- Duursma, Allard och Masuhr, Niklas. "Russia's return to Africa in a historical and global context: Anti-imperialism, patronage, and opportunism". South African Journal of International Affairs, 29(4), 407–423. 2022. <https://doi.org/10.1080/10220461.2022.2136236>
- Ekanem, Solomon. "Russian news agency expands reach with first African editorial center". Business Insider Africa, 20 februari 2025. <https://africa.businessinsider.com/local/lifestyle/russian-news-agency-expands-reach-with-first-african-editorial-center/tl6vvm6>.
- Ekanem, Solomon. "Russia approves plan for new diplomatic mission in East African country". Africa Business Insider, 1 december 2025. <https://africa.businessinsider.com/local/lifestyle/russia-approves-plan-for-new-diplomatic-mission-in-east-african-country/t52570r>
- El Habti, Hicham. "Why Africa's youth hold the key to its development potential". World Economic Forum, 19 september 2022. <https://www.weforum.org/stories/2022/09/why-africa-youth-key-development-potential/>.
- Ethiopian News Agency. "Russia's Sputnik Pledges to Play Positive Role in Resonating Voice of Africa, Ethiopia Globally". Inget datum. Hämtad 19 november 2025. https://www.ena.et/web/eng/w/eng_6022691.
- Ethiopian News Agency. "SputnikPro Provides Training for Ethiopian Journalists". Inget datum. Hämtad 20 november 2025. https://www.ena.et/web/eng/w/en_23786
- Europeiska unionens officiella tidning. L 193/1. volym 65, 21 juli 2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2022:193:FULL>.
- Europeiska unionens råd. Ryska hybridhot: EU enas om de första uppförandena på förteckningen som svar på destabiliserande verksamhet mot EU, dess medlemsländer och partner. 16 december 2025. <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2024/12/16/russian-hybrid-threats-eu-agrees-first-listings-in-response-to-destabilising-activities-against-the-eu-its-member-states-and-partners>.
- Europeiska unionens råd. Ryska hybridhot: EU inför sanktioner mot nio personer och sex enheter som är ansvariga för destabiliserande åtgärder i EU och Ukraina. 15 juli 2025. <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2025/07/15/russian-hybrid-threats-eu-lists-nine-individuals-and-six-entities-responsible-for-destabilising-actions-in-the-eu-and-ukraine>.
- Europeiska utrikestjänsten. Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). 14 mars 2025. https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en.
- EUvsDisinfo. "Large language models: the new battlefield of Russian information warfare". 23 oktober 2025. <https://euvsdisinfo.eu/large-language-models-the-new-battlefield-of-russian-information-warfare>.
- EUvsDisinfo. "Playing Games in Africa". 26 augusti 2024. <https://euvsdisinfo.eu/playing-games-in-africa/>.
- EUvsDisinfo. About. Hämtad: 2025-11-18. <https://euvsdisinfo.eu/about/>.
- EUvsDisinfo. Inlägg på X, 23 juni 2023. <https://x.com/EUvsDisinfo/status/1672249205748908034>.
- EUvsDisinfo. Mpox, myths and media manipulation. 17 juni 2025. <https://euvsdisinfo.eu/mpox-myths-and-media-manipulation>.
- Franklin, Margarita; Torrey, Mike; Agranovich, David och Dvilyanski, Mike. Second Quarter, Adversarial Threat Report. Meta, augusti 2024. https://scontent.farn2-2.fna.fbcdn.net/v/t39.8562-6/455158590_1227906161699704_7318728570685925077_n.pdf?_nc_cat=100&ccb=1-7&_nc_sid=b8d81d&_nc_ohc=_7aW-KyBMosQ7kNvwG8_iJo&_nc_oc=Adl-ALbNCHgM4nq42LiaOMz-GopxfwIwR6Ds6JFQieaSI5bPkTeB0Zfuq7bA8RZZdx4&_nc_zt=14&_nc_ht=scontent.farn2-2.fna&_nc_gid=dx22gVHU3Kq5-q3KbIjsXA&oh=00_AfimXV-HcUiuSQbbu18Is1i7Jd185WE-AFObjD1Thn_V7w&oe=692B6F1F.

- Fried, Ina. "Exclusive: Russian disinformation floods AI chatbots, study finds". Axios, 6 mars 2025. <https://www.axios.com/2025/03/06/exclusive-russian-disinfo-floods-ai-chatbots-study-finds>.
- Gadjanova, Elena; Lynch, Gabrielle och Saibu, Ghadafi. "Misinformation Across Digital Divides: Theory And Evidence From Northern Ghana". African Affairs, Vol. 121, Nr. 483, April 2022, 161-195. <https://doi.org/10.1093/afraf/adac009>.
- Garaeva, Yulia. "'There is almost no one left here': game developers leaving Russia to survive". Real Vremya, 23 december 2022. <https://realnoevremya.com/articles/6845-game-developers-leaving-russia-to-survive>.
- Gordon, Michael R.; Steinhauser, Gabriele; Volz, Dustin och Simmons, Ann M. "Russian Intelligence Is Pushing False Claims of U.S. Biological Testing in Africa, U.S. Says". The Wall Street Journal, 8 februari 2024. https://www.wsj.com/world/africa/russian-intelligence-is-pushing-false-claims-of-u-s-biological-testing-in-africa-u-s-says-ea817592?gaa_at=eafs&gaa_n=ASWzDAhbDAKdEFYovwauitpnDnBoEE_PxSY4yWxtbjmLdVx1Hhs3ekM9qvbW&gaa_ts=68cd3bfa&gaa_sig=PuSAdC1SyEAwru6ml8jPyKcncIadCMsWHbfh7WMj3K-0W_xYqcBfksHJ7buytjic4_JKkWqRYN1AasFxr_FZ2A%3D%3D.
- Goth, Kristin. "Patriarken Kirill – mäktig anhängare till kriget". Svenska Dagbladet, 4 juni 2022. <https://www.svd.se/a/34aKKe/patriarken-kirill-maktig-anhangare-till-kriget>.
- Gray, Beach och Edwards, Neil. Russian Disinformation Popularizes Sputnik V Vaccine in Africa. Council on Foreign Relations. 10 december 2020. <https://www.cfr.org/blog/russian-disinformation-popularizes-sputnik-v-vaccine-africa>.
- Gustafsson Kurki, Pär. Is Russia really on the road to theocracy? An exploration of church-state relations. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, 10 september 2024. <https://www.foi.se/rapporter/rapportsammanfattning.html?reportNo=FOI%20Memo%208567>.
- Gustafsson Kurki, Pär. Putin's Patriotic Agenda at War: Guns, God, Sport, and Roubles. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut, december 2024. <https://www.foi.se/rapporter/rapportsammanfattning.html?reportNo=FOI-R--5644--SE>.
- Hock, Alexej; Bernhard, Max Bernhard; Thust, Sarah; Eckert, Till och Donheiser, Max. "Influence operation exposed: How Russia meddles in Germany's election campaign". European Digital Media Observatory, 27 januari 2025. <https://edmo.eu/publications/influence-operation-exposed-how-russia-meddles-in-germanys-election-campaign>.
- Hoyle, Andrew. As Russia Builds Influence in Africa, its Church Takes a Role. United States Institute of Peace, 24 juli 2024. <https://www.usip.org/publications/2024/07/russia-builds-influence-africa-its-church-takes-role>.
- International Telecom Union, Our World in Data. Share of the population using the Internet, 2023. Hämtad 10 oktober 2025. <https://ourworldindata.org/grapher/share-of-individuals-using-the-internet>.
- Izvestia. "Posol TsAR rasskazal o perekhode žitelej v pravoslavije". 29 maj 2023. <https://iz.ru/1519963/2023-05-29/posol-tcar-rasskazal-o-perekhode-zhitelei-v-pravoslavie>.
- Kahn, Gretel. "A Kremlin mouthpiece at the heart of Africa: how Afrique Média helps Putin court audiences in their own language". Reuters Institute, 19 september 2023. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/news/kremlin-mouthpiece-heart-africa-how-afrique-media-helps-putin-court-audiences-their-own>.
- Khmilevskaya, Elena. "Russkiy Mir Expanding its Activities into Asia and Africa". Modern Diplomacy, 22 maj 2021. <https://moderndiplomacy.eu/2021/05/22/russkiy-mir-expanding-its-activities-into-asia-and-africa/>.
- Klyszcz, Ivan U. "Peeking behind the curtain of Russia's Africa agenda". International Politics and Society, 4 augusti 2023. <https://www.ips-journal.eu/topics/foreign-and-security-policy/peeking-behind-the-curtain-of-russias-africa-agenda-6894>.
- Klyszcz, Ivan U. Rossotrudnichestvo in Africa: Propaganda and Soft Power. EUvsDisinfo, 22 oktober 2024. <https://euvsdisinfo.eu/rossotrudnichestvo-in-africa-propaganda-and-soft-power>.
- Laessing, Ulf. "For Russia, the Sahel Is the New Cold War Front". Russian Analytical Digest. Nr 331, 30 September 2025. <https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/russiananalyticaldigest-331.pdf> \ "page=2".
- Le Cam, Morgane. "The faces of Russia's influence across the African continent". Le Monde, 6 augusti 2023. https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2023/08/06/the-faces-of-russia-s-influence-across-the-african-continent_6082513_124.html.

- Ray, Charles A. "Russia's Influence in Africa: The Role of the Russian Orthodox Church". Foreign Policy Research Institute, 15 oktober 2024. <https://www.fpri.org/article/2024/10/africa-russian-orthodox-church>.
- Ritzen, Yarno. "The 'ghost reporters' writing pro-Russian propaganda in West Africa". Al Jazeera, 20 mars 2025. <https://www.aljazeera.com/features/2025/3/20/the-ghost-reporters-writing-pro-russian-propaganda-in-west-africa>.
- Roberson, Ronald. "The Eastern Christian Churches". Catholic Near East Welfare Association, 26 oktober 2021. <https://cnewa.org/eastern-christian-churches/oriental-orthodox-churches/the-eritrean-orthodox-church>.
- Roger, Benjamin. "Russia: How Yevgeny Prigozhin funded Kemi Seba to serve his own African ambitions". The Africa Report, 11 april 2023. <https://www.theafricareport.com/296849/russia-how-yevgeny-prigozhin-funded-kemi-seba-to-serve-his-own-african-ambitions>.
- Rossiia Segodnya. "Journalists from Africa take part in SputnikPro face-to-face internship". 4 juli 2025. <https://rossiyasegodnya.com/20230704/518094.html>.
- Rossiia Segodnya. "International educational project from the best Russian and foreign media managers, experts and leading specialists of Rossiia Segodnya media group". Hämtad 20 november 2025. <https://rossiyasegodnya.com/sputnikpro/>.
- Rossotrudnichestvo. About Rossotrudnichestvo. Hämtad: 2025-11-18. <https://rs.gov.ru/en/about-foiv/>.
- Rossotrudnichestvo. Geography of Russian Houses. Hämtad: 2025-10-15. <https://rs.gov.ru/en/kontakty/russian-houses-abroad/represents-with-map>.
- Rossotrudnitjestvo. "RT Doc film "Battle for Africa" was shown abroad". 24 juli 2023. <https://rs.gov.ru/en/news/rt-doc-film-battle-for-africa-was-shown-abroad/>.
- RT Academy. Hämtad 20 november 2025. <https://academy.rt.com/africa/>.
- RT Doc. "Africa". Hämtad 20 november 2025. <https://En.rtdoc.tv/search?q=africa>.
- RT. "RT set to expand in Africa – editor-in-chief. 9 november 2024. <https://www.rt.com/russia/607417-rt-africa-broadcasting-plans>.
- Rt.doc. "Why I Moved to Russia". Film tillgänglig på <https://en.rtdoc.tv/films/1145-why-i-moved-to-russia>
- Rukanga, Basillioh. "Russia sends military instructors to Equatorial Guinea – reports". BBC, 13 november 2024.
- RUSSOSPHERE-En défense de la Russie. Konto på Facebook, hämtat 20 november 2025. <https://www.facebook.com/p/RUSSOSPHERE-En-d%C3%A9fense-de-la-Russie-61552388920165/>.
- Ryska federationen. Ryska federationens maritima doktrin. 31 juli 2022. <http://www.kremlin.ru/acts/bank/48215>.
- Ryska federationens ambassad i Sydafrika. "New Sputnik editorial centers to open in Africa! Sputnik's multifunctional information hub has opened today in Ethiopia". Inlägg på Facebook. 19 februari 2025. <https://www.facebook.com/watch/?v=635929408807099>.
- Ryska federationens utrikesministerium. Foreign Minister Sergey Lavrov's remarks at a presentation of the Department for Partnership with Africa. 4 februari 2025. https://mid.ru/en/foreign_policy/russia_africa/1994570/.
- Ryska federationens utrikesministerium. France's historical and international legal responsibility for colonial and post-colonial crimes. 28 juni 2024. https://mid.ru/en/foreign_policy/historical_materials/1957975/.
- Ryska federationens utrikesministerium. The Concept of the Foreign Policy of the Russian Federation. 31 mars 2023. https://mid.ru/en/foreign_policy/fundamental_documents/1860586/.
- Ryska ortodoxa kyrkans patriarkala exarkat i Afrika. "Metropolitan Anthony of Volokolamsk: 'We have embarked on a significant and new endeavor in Africa.'". 3 februari 2025. <https://exarchate-africa.ru/en/press-about-us/metropolitan-anthony-of-volokolamsk-we-have-embarked-on-a-significant-and-new-endeavor-in-africa>.
- Sankare, Oumar. "Anti-colonial African activist Kemi Seba arrested in France". Anadolu Ajansı, 15 oktober 2024. <https://www.aa.com.tr/en/africa/anti-colonial-african-activist-kemi-seba-arrested-in-france/3363347>.
- Selvage, Douglas och Nehring, Christopher. Operation "Denver": KGB and Stasi Disinformation regarding AIDS. Wilson Center, 22 juli 2019. <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/operation-denver-kgb-and-stasi-disinformation-regarding-aids>.

- Shekhovtsov, Anton. Fake Election Observation As Russia's Tool Of Election Interference: The Case of AFRIC. Berlin: European Platform for Democratic Elections. https://epde.org/wp-content/uploads/2020/03/EPDE_Fake_Observation_AFRIC_EN.pdf.
- Siegle, Joe. "Russia in Africa – Undermining democracy through elite capture". DiA, Democracy in Africa, 2021. <https://democracyin africa.org/russia-in-africa-undermining-democracy-through-elite-capture>.
- Snigyr, Olena. "The Kremlin mobilises the church for war... for Africa". EUvsDisinfo. 4 juli 2024. <https://euvsdisinfo.eu/the-kremlin-mobilises-the-church-for-war-for-africa>.
- Snigyr, Olena. Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa. Foreign Policy Research Institute, 8 november 2024. <https://www.fpri.org/article/2024/11/ideological-agenda-of-russian-information-influence-in-africa/>.
- Sparta. SPARTA 2035 on Steam. Hämtad 10 oktober 2025. https://store.steampowered.com/app/3225010/SPARTA_2035/
- Sputnik Africa. "Sputnik Launches Radio Broadcasts in Burkina Faso". Inlägg på Telegram, 1 november 2025 13:45. https://t.me/sputnik_africa/54042. Hämtad: 2025-11-19.
- Stephen, Chris. Putin's Empire-Building Base Hunt Reaches Libya. CEPA, 9 januari 2025. <https://cepa.org/article/putins-empire-building-base-hunt-reaches-libya>.
- Svobodnaja Afrika! Afrique libre! Rutube-konto, hämtad 18 juni 2025. <https://rutube.ru/channel/35901478/>.
- Swissaid. African Gold Report, Sudan. 20 maj 2025. <https://www.africangoldreport.org/sudan>
- Sukhankin, Sergey. "Russia Struggles for 'Hearts and Minds' in Global South (Part Two)". Jamestown, Vol. 21, Nr. 28, 2024. <https://jamestown.org/russia-struggles-for-hearts-and-minds-in-global-south-part-two>.
- TASS. "Russia aims to open embassies in Gambia, Liberia, Comoros". 17 november 2025. <https://tass.com/politics/2044593>
- TASS. "Russia contributed to defeating Ebola epidemic in Guinea, watchdog says". 22 augusti 2019. <https://tass.com/society/1074576>.
- TASS. "TASS signs memorandums on cooperation with leading African news agencies". 27 juli 2023. <https://tass.com/world/1653075>.
- TASS. "TASS to open offices in six more African countries — senior executive". 6 mars 2025. <https://tass.com/society/1923481>.
- Terren, Ludovic, Van Aelst, Peter och Van Damme, Thomas. Shifting alliances in West Africa – Measuring Russian engagement to support counter-FIMI strategies. European Union Institute for Security Studie, brief 4, April 2025. https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/2025-04/Brief_2025-4_FIMI%20in%20West%20Africa.pdf.
- Terren, Ludovic, Van Aelst, Peter och Van Damme, Thomas. The last line of defence. Measuring resilience to foreign information manipulation and interference in West Africa. European Union Institute for Security Studies, brief 22, november 2023. https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Brief_22_CFI%20West%20Africa.pdf.
- The European External Action Service. 3rd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats. Mars 2025. <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2025/EEAS-3rd-ThreatReport-March-2025-05-Digital-HD.pdf>.
- Thurston, Alexander. Military Coups, jihadism and insecurity in the Central Sahel. Sahel and West Africa Club (SWAC/OECD), West African Papers, No. 43, 2024. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/05/military-coups-jihadism-and-insecurity-in-the-central-sahel_4f7f928f/522f69f1-en.pdf.
- Tombe, Louvier Kindo. "Optimizing Media Cooperation: Russian Press Agency Sputnik, Takes Educative Project to Cameroon". News Upfront, 22 september 2022. <https://newsupfront.com/optimizing-media-cooperation-russian-press-agency-sputnik-takes-educative-project-to-cameroon>.
- Toukara, Aliou. Non-Governmental 'Russian Houses' in Africa: Focus on Mali and the Dynamics of Influence. Valdai Discussion Club, 27 februari 2025. <https://valdaiclub.com/a/highlights/non-governmental-russian-houses-in-africa/>.
- Trevelyan, Mark. "Putin uses BRICS summit to justify Russia's war in Ukraine". Reuters, 23 augusti 2023. <https://www.reuters.com/world/putin-uses-brics-summit-justify-russias-war-ukraine-2023-08-23>.
- Ulybaemsia & Masjem. "Afrin Records". Inlägg på Telegram, 12 december 2023. https://t.me/afric_ylbIbka/6039.
- Urgences Panafricanistes. Who are we?. Hämtad 20 november 2011. <https://urpanaf.org/qui-sommes-nous/>.

- USA:s utrikesministerium. U.S. Embassies in Africa. Hämtad 4 februari 2026. <https://2009-2017.state.gov/p/af/ci/105139.htm>
- USA:s utrikesministerium. Secretary Antony J. Blinken Remarks to the Press. 13 september 2024. <https://2021-2025.state.gov/secretary-antony-j-blinken-remarks-to-the-press-29>.
- USA:s finansministerium. Treasury Targets the Kremlin's Continued Malign Political Influence Operations in the U.S. and Globally. 29 juli 2022. https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0899?utm_source.
- USA:s justitieministerium. Russian Project Lakhta Member Charged with Wire Fraud Conspiracy. 10 september 2020. <https://www.justice.gov/archives/opa/pr/russian-project-lakhta-member-charged-wire-fraud-conspiracy>.
- Van Aelst, Peter, Terren, Ludovic, Esser, Frank, Van Damme, Thomas och Humprecht, Edda. Measuring resilience to misinformation: a multilevel framework illustrated in the west African context. *Information, Communication & Society*, 2025, 1–23.
- Viginum. African Initiative: From Public Diplomacy to Covert Influence Operations. Version:1.0. Juni 2025. https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/Publications/20250612_TLP-CLEAR_VIGINUM_FCDO_EEAS_Technical_Report_African_Initiative_EN.pdf.
- Viginum. Analysis of the Russian information manipulation set Storm-1516. Version: 1.0. Maj 2025. https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/Publications/20250507_TLP-CLEAR_NP_SGDSN_VIGINUM_Technical%20report_Storm-1516.pdf.
- Viginum. Foreign digital interference - Publication of the VIGINUM report on information manipulation. 5 februari 2025. <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/digital-diplomacy/news/article/foreign-digital-interference-publication-of-the-viginum-report-on-information>.
- Viginum. PORTAL KOMBAT Expansion of the pro-Russian propaganda network: new domain names. Rapport tre, april 2024. https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/Publications/20240428_NP_SGDSN_VIGINUM_PORTAL-KOMBAT-NETWORK-REPORT_NEW%20DOMAIN%20NAME_%28PART3%29_ENG_VF.pdf.
- Viginum. War in Ukraine – Three years of Russian information operations. Februari 2025. https://www.sgdsn.gouv.fr/files/2025-02/20250224_TLP-CLEAR_NP_SGDSN_VIGINUM_War%20in%20Ukraine_Three%20years%20of%20Russian%20information%20operations_1.0_VF.pdf.
- Wagnerproject. The Players, Sanctioned Entities: Africa Politology. Hämtad: 10 oktober 2025. <https://wagnerproject.org/the-players/sanctioned-entities/africa-politology>.
- Wasserman, Herman och Madrid- Morales, Dani. “Engaging and Disengaging with Political Disinformation on WhatsApp: A Study of Young Adults in South Africa.” I Sahana Udupa, Sahana och Wasserman, Herman (red.) *WhatsApp in the World: Disinformation, Encryption, and Extreme Speech*, 126–40. NYU Press, 2025. <http://www.jstor.org/stable/jj.32247981.9>.
- Yarga, Justin och Olivier, Mathieu. ”Le Sahel et les faux experts: les dessous d’une campagne de propagande russe”. *Jeune Afrique*, 8 april 2025. <https://www.jeuneafrique.com/1675846/politique/le-sahel-et-les-faux-experts-les-dessous-dune-campagne-de-propagande-russe/>.
- Viory. “Russian Embassy in Togo to open in 2026 – Putin”. 19 november 2025. https://www.viory.video/en/videos/a3467_19112025/russian-embassy-in-togo-to-open-in-2026-putin.
- Zongo, Serge Pacome. “Coopération Burkina-Russie: L’association « African Initiative » lance officiellement ses activités”. *Burkina 24*, 19 november 2023. <https://burkina24.com/2023/11/19/cooperation-burkina-russie-lassociation-african-initiative-lance-officiellement-ses-activites>.

ISSN 1650-1942

www.foi.se